

Ruhun Yaşamı Üzerine Tefekkür

Ruhi Enstitüsü

Kitap 1

Ruhun Yaşamı Üzerine Tefekkür

Ruhi Enstitüsü

Serideki Kitaplar:

Ruhi Enstitüsü tarafından tasarlanan serideki mevcut kitap başlıkları aşağıda verilmiştir. Bu kitapların, gençlerin ve yetişkinlerin toplumlarına hizmet etme kapasitelerini geliştirme sistemli çabasında ana kurslar serisi olarak kullanılması amaçlanmaktadır. Ruhi Enstitüsü ayrıca, Bahai çocuk sınıfı öğretmenlerinin eğitimi için serideki üçüncü kitaptan dallanan bir dizi kursun yanı sıra, yeni gençlik grupları animatörleri yetiştirmek için Kitap 5'ten dallanan başka bir diziyi de geliştirmektedir. Bunlar da aşağıdaki listede yer almaktadır. Sahadaki deneyim arttıkça bu listenin değişebileceğini ve gelişim aşamasındaki birtakım müfredat öğeleri geniş çaplı kullanıma sunulabilecek aşamaya ulaştıkça, ek başlıkların ilave edileceğini belirtmek isteriz.

- Kitap 1 *Ruhun Yaşamı Üzerine Tefekkür*
- Kitap 2 *Hizmete Kalkmak*
- Kitap 3 *Çocuk Sınıfı Öğretmenliği Yapmak, Seviye 1*
Çocuk Sınıfı Öğretmenliği Yapmak, Seviye 2 (dal kurs)
Çocuk Sınıfı Öğretmenliği Yapmak, Seviye 3 (dal kurs)
Çocuk Sınıfı Öğretmenliği Yapmak, Seviye 4 (dal kurs)
- Kitap 4 *İkiz Mazharlar*
- Kitap 5 *Yeni Gençlerin Güçlerini Serbest Bırakmak*
İlk Dürtü: Kitap 5'in birinci dal kursu
Genişleyen Çember: Kitap 5'in ikinci dal kursu
- Kitap 6 *Emrin Tebliği*
- Kitap 7 *Bir Hizmet Yolunu Birlikte Yürümek*
- Kitap 8 *Hz. Bahau'llah'ın Ahdi*
- Kitap 9 *Tarihsel Bir Bakış Açısı Kazanmak*
- Kitap 10 *Canlı Toplumlar Kurmak*
- Kitap 11 *Maddi Araçlar*
- Kitap 12 (Yakında çıkacak)
- Kitap 13 *Toplumsal Harekete Katılmak*
- Kitap 14 (Yakında çıkacak)

Telif Hakkı © 2020 Ruhi Foundation (Ruhi Vakfı), Kolombiya
Tüm hakları saklıdır. Versiyon 4.1.3.PE Türkçe Temmuz 2023
Türkiye'de basılmıştır.

İspanyolcada orijinal olarak şu şekilde basılmıştır: *Reflexiones sobre la vida del espíritu*
Telif Hakkı © 1987, 1995, 2008, 2020 Ruhi Foundation, Kolombiya
ISBN 978-958-59880-3-3

Ruhi Foundation bu kitabın sınırlı sayıda Türkçe olarak basılması için izin vermiştir.

Ruhi Institute
Cali, Colombia
Email: instituto@ruhi.org
Web sitesi: www.ruhi.org

İçindekiler

Kolaylaştırıcı İçin Birkaç Düşünce	v
Bahai Yazılarını Anlamak	1
Dua	13
Yaşam ve Ölüm	29

Kolaylaştırıcı İçin Birkaç Düşünce

Ruhi Enstitüsü tarafından sunulan ana kurslar serisinin birinci kitabı olan *Ruhun Yaşamı Üzerine Tefekkür*'ün dünya genelinde çalışıldığı yerlerin sayısı yıllardır artmaktadır. Örneklerin büyük çoğunluğunda materyal, düzenli olarak toplanan bir çalışma çemberi oluşturabilen, yoğun çalışma için düzenlenen bir kampanyada bir araya gelebilen ya da okul tatillerinde bir kampta buluşabilen bir grup arkadaş tarafından okunup üzerinde konuşulur. Vesile olan durum ne olursa olsun, grup üyelerinden birisi kolaylaştırıcı olarak hareket eder. Kolaylaştırıcı ile diğer katılımcılar arasındaki ilişki bir öğretmen-öğrenci ilişkisi değildir; grubun tümü, herkesin öğrenme arayışında olduğu bir sürece bilinçli bir şekilde dâhil olur. Fakat kolaylaştırıcı görüşmelerin bağımsız ve pasif bir yönlendiricisi de değildir. Kendisi seride yeterli sayıda kursu tamamlayıp bu kursların teşvik ettiği hizmet hareketlerini üstlendiğinden dolayı, incelenmekte olan materyalin amacına ulaşılmasında grubun her üyesine yardımcı olabilir. Kitap 1'in kolaylaştırıcısı olarak hareket edenler, bu giriş bölümünde sunulan fikirleri zaman zaman gözden geçirmeyi yararlı bulabilirler.

Dünya genelinde bu ilk enstitü kursuna katılanlar çeşitli geçmişlerden gelirler. Bazıları, kabul etmiş oldukları Emre hizmet etme kapasitelerini geliştirmeyi ümit eden Bahai toplumunun üyeleridir. Bazıları ise bu kursu bir din olarak Bahai İnanıcı'nı araştırmalarının başlangıcı şeklinde görür. Başkaları ise Bahai ideallerine cezbolmuştur ve toplumun amaçlarını ve çabalarını tanımak ister. Ve özellikle, çoğu kez Bahai toplumu tarafından başlatılan şu ya da bu program vasıtasıyla geniş topluma hizmet etme kapasitelerini geliştirmeyi isteyen ve bu kursu bir ilk adım olarak alan artan sayıda da gençler vardır.

En başından itibaren her katılımcı şunu açık olarak anlamalıdır ki, Ruhi Enstitüsü kursları, her birimizin kendi hızında yürüdüğü, başkalarına yardımcı olduğu ve başkalarından yardım aldığı bir insanlığa hizmet yolunu izler. Bu yolda yürümek, çift yönlü bir ahlaki amaç arayışını içerir: kendi ruhani ve zihinsel gelişimimizle ilgilenmek ve geniş toplumun dönüşümüne katkıda bulunmak. Bu yolda ilerlemek bazı kabiliyetleri geliştirmeyi beraberinde getirir; bu kabiliyetler anlayış ve bilgi, ruhani nitelikler ve övgüye değer tutumlar ve birçok beceri ve yetenekler gerektirir. Enstitü kitaplarının dayandığı bilgi kaynakları bir yandan Bahai İnanıcı'nın öğretileri, diğer yandan ise dünya Bahai toplumunun maddi ve ruhani medeniyeti ileri taşımadaki biriken deneyimidir. Enstitüye ilham veren şey, olmayı başarabileceğimiz bireye ve kurabileceğimiz medeniyete dair Hz. Bahau'llah'ın vizyonudur. Hangi geçmişten gelirse gelsinler bütün katılımcıların, her kitabın her ünitesinde açıkça ortaya konulan bu vizyonu kucaklamaya açık oldukları varsayılır.

Taraftar kazanmak için mümkün olan her vasıtayı kullanmaya istekli olan inanışların ve ideolojilerin olduğu bir dünyada, Bahai İnanıcı'na aşına olmayan bir kimsenin Ruhi Enstitüsü'nün amaçları konusunda samimi soruları olabilir ki en dikkat çekenleri, "Dinimi değiştirmem mi isteniyor?" ya da "Bir dine katılmam mı isteniyor?" gibi sorulardır. Bu tarz sorular kolaylaştırıcıya kurslar serisinin amacını yukarıda ana hatlarıyla belirtildiği gibi açıklama fırsatı verir. Kolaylaştırıcı, Bahailerin kendi dostlarının topluma katıldıklarını görmeye istekli olmaları doğal olsa da, öğretilerinin bir başkasından dinini değiştirmesini

isteme girişimlerini yasakladığını eklemek isteyebilir. Enstitü kursları tarafından açılan hizmet yolunda yürümek, Hz. Bahauallah'ın öğretilerinin gitgide derinleşen bir anlayışını gerekli kılar ve bu da materyallerin tartışmasız bir biçimde ortaya koymaya çalıştığı şeydir; kabul etme ve iman ise her bireyin özgürce ve baskı olmadan düşüneceği konulardır.

O hâlde, bu birinci kitabın serideki bütün kitapların bu kadar merkezinde olan anlayış konusuyla başlaması şaşırtıcı olmamalıdır. Kutsal Yazıları okumak, bir kişinin hayatı boyunca göreceği binlerce sayfayı okumakla aynı şey değildir ve “Bahai Yazılarını Anlamak” ünitesi, hizmet yoluna başlarken katılımcılara büyük oranda yardımcı olacak bir alışkanlık olan her gün Kutsal Eserlerden bölümler okuma ve onların anlamları üzerinde tefekkür etme alışkanlığını geliştirmeyi amaçlar. Kolaylaştırıcının, bu üniteyi çalışırken katılımcılara rehberlik etmek için anlayış konusunu epeyce düşünmesi gerekir.

Bahai Yazıları derin ruhani gerçekler içerir ve onların sınırsız anlamına dair anlayışımızı ilerletmeye çabalarken bile kesin bir sonuca asla ulaşamayacağımızı biliriz. Bir pasajı ilk kez okuduğumuzda, genellikle doğrudan anlamına dair temel bir kavrayış ediniriz ve ünitenin Bölüm 1'i bunu bir başlangıç noktası olarak alır. Böylece, “Dünyanın ıslahı saf ve iyi ameller, övgüye layık ve uygun davranışlarla başarılabilir” alıntısı okunduktan sonra, katılımcılara basitçe, “Dünyanın ıslahı nasıl başarılabilir?” diye sorulur. İlk bakışta bu türdeki soruların ve alıştırmaların çoğu fazlaca basitmiş gibi gözükür. Ancak yılların deneyimi Enstitü'nün bu şekilde başlama kararını doğrular gibi görünmektedir. Hepimize hatırlatılması gereken bir şey vardır ki o da, bir pasajdaki gerçeğe dair katmanları bulma telaşında olan zihnin o pasajın açık anlamını gözden kaçırmaması gerektiğidir. Kavrayışın bu ilk seviyesine dikkat etmek grup meşvereti için de hayati öneme sahip olduğunu kanıtlamaktadır; bu ilk seviyeye ulaşmak, kişisel görüşlerin İlahi hikmetle aydınlanmasına olanak verildiğinde kolaylıkla ulaşılabilen düşünce birliğini güçlendirir.

Çoğu pasajın doğrudan anlamını kavramanın, tek sözcüklerin bağlam dışında uzun uzadıya tartışılmasından yararlanmadığına burada dikkat çekmek önemlidir. Bununla beraber, bazen bir grubun bir kelimeye sözlükten bakması gerekebilir. Ancak katılımcılar açısından daha verimli olabilecek şey, sözcüklerin anlamlarını cümlelerin ve paragrafların bütününden nasıl çıkaracaklarını öğrenmeleridir.

Anlayışın doğrudan anlam seviyesinin ötesine geçmesi için, fikirlerin nasıl somut ifadelere ulaştığını gösteren örnekler yararlı olabilir. Bu bağlamda gerekli olan tek şey, dolambaçsız alıştırmalardır. Örneğin Bölüm 2'de, katılımcılardan az önce okudukları pasajın ışığında bazı özelliklerin övgüye layık olup olmadıklarına karar vermeleri istenir. Bölüm 4'teki benzer bir alıştırmada ise katılımcılar, beş erdem sayıp sonra da Yazılarda “bütün insan erdemlerinin temeli” olarak tanımlanan doğruluk olmadan bunlardan herhangi birinin elde edilip edilemeyeceğine karar vermeleri için teşvik edilirler.

Bu amaca ulaşmak için ünite, katılımcıları verilen pasajların bazı imaları üzerinde düşünmeye itmek suretiyle daha ileri düzeyde bir anlayışı talep etmektedir. Bölüm 2'de, “Dünyada o kadar az iyi insan var ki, yaptıklarının hiçbir etkisi yoktur” ifadesinin doğru olup olmadığına karar vermeleri istenir. Buradaki amaç sadece kişisel bir görüş edinmek değildir. Kolaylaştırıcının durup katılımcıların cevaplarının nedenlerini sorgulaması gerekir. Grubun ulaşması gereken sonuç, bir önceki bölümde geçen birinci alıntı ile çeliştiği için bu ifadenin mutlaka yanlış olması gerektiğidir. Bahailerin bir başkasına günah çıkarıp çıkaramayacağı sorusu da bu tür bir alıştırma örneğidir. Günahların bağışlanmasının aracı olarak günah çıkarmanın öğretilerde yasaklandığına atıfta bulunmaktadır ki bu, incelenen pasajların

hiçbirinde açıkça belirtilmemiş olsa da, “Sorguya çekilmeden önce her gün sen kendi kendini sorguya çek,” ayetinin anlamını araştırarak ortaya çıkarılabilir.

Ünitedeki alıştırmalar hiçbir surette, üzerinde çalışılmakta olan pasajlarda saklı anlam çeşitliliğini bütünüyle kapsamaya girişmez. Her kolaylaştırıcının üzerinde düşünmesi gereken bir soru da herhangi bir alıştırmının ne kadar süreyle ele alınacağıdır. Burada çok sayıda ilgili ancak ikincil kavram ileri sürerek görüşmeleri uzatmanın materyalin etkinliğini azaltmaya yol açacağını aklımızda tutmak önemlidir. Her grubun makul bir ilerleme ritmi oluşturması gerekir; katılımcılar kendi imkânları ölçüsünde istikrarlı bir şekilde ilerledikleri duygusunu hissetmelidirler. Bununla beraber, alıştırmaların dikkatli analizi yapılmadan bölümlerin çabucak ve yüzeysel olarak geçilmemesi için de kolaylaştırıcının dikkatli olması gerekir; sadece cevapları yazarak bu şekilde ilerleyen gruplar hiçbir zaman kalıcı sonuçlara ulaşamamıştır.

Son bir nokta daha belirtilmelidir: Grubun her üyesinin materyalin teşvik ettiği öğrenme sürecinden kopmamasını sağlamak kolaylaştırıcının görevidir. Buradaki meydan okuma genellikle, çalışmadaki katılımı, konuşması konusunda hiçbir bireye baskı yapmaksızın sağlamaktır. En başından şunu kabul etmek gerekir ki bu meydan okuma, “Bu sizin için ne anlam ifade ediyor?” şeklinde sorular sormakla pek aşılmaz. Bu tür sorular bilgiyi ve gerçeği kişisel görüş seviyesine indirgemeye meyleder. Ve o zaman da grup üyeleri arasındaki meşveretin gerçek anlamda artan anlayışa yol açtığı bir ortam yaratmak zorlaşır.

Kitabın ikinci ünitesi, birincide olduğu gibi, ruhani yaşam için çok gerekli olan bir alışkanlıkla ilişkilidir: düzenli olarak dua etmek. “Hizmet yolu” kavramını açılış bölümünde açık hâle getirmekte ve bu yolda yürümek için çift yönlü bir amaçla aşılmanıza gerektiğini ifade etmektedir. Katılımcılar, bu amacın doğası ile ilgili içgörü sunan bir dizi başlangıç alıntılarını incelerler; bu da ileriki kurslarda ayrıntılarıyla incelenecek bir temadır.

Bu tema zemininde olmak üzere ünite, duanın önemini araştırmaya başlar. Önceki paragraflarda tanımlanana benzer bir yaklaşımı benimser. Sorular ve alıştırmalar, incelenmekte olan Yazılardan pasajların anlamına dair anlayışı geliştirecek bir şekilde formüle edilmiştir. Grup üniteye ilerledikçe, kolaylaştırıcının yorumlara ve geçmişe ait uygulamalara dayanan görüşleri analiz etmek yoluyla şüpheleri gidermesi gerekebilir. Bazı geleneklerde ritüel ve şekil, içsel halin önemini giderek gölgede bırakmış ve pek çoğu, insan ruhu için vücudu besleyen gıda kadar hayati öneme sahip olan duanın gerekliliğini göz ardı etmektedir.

O hâlde ünite, her şeyden öte, katılımcılarda “Allah ile sohbet etme” ve O’na yakın olma arzusunu uyandırmayı amaçlar. Ele alınan fikirler arasında; bir dua hâli içine girmenin ne anlama geldiği, bunu yaparken kalplerimizin ve zihinlerimizin tutumu ve gerek yalnızken gerekse bir toplantıdayken çevremizde oluşturulması gereken şartlar yer almaktadır. Nitekim, toplu ibadet yoluyla ortaya çıkarılan kuvvetler konusunu biraz düşündükten sonra, katılımcılardan dualar okuma amaçlı bir buluşmaya ev sahipliği yapmayı düşünmeleri istenir.

Kitabın üçüncü ünitesi olan “Yaşam ve Ölüm”ü incelemenin hizmet yolunu yürümeye adanmışlığı güçlendireceği ve onu daha derin bir anlamla donatacağı ümit edilmektedir. Bu dünyadaki hizmet, en iyi şekilde, yaşamın bütünlüğü bağlamında anlaşılır ve bu yaşam, bu dünyadaki varlığımızın sınırlarını aşarak ruhlarımız Allah’ın dünyalarında ilerledikçe sonsuza kadar devam eder. Teknik öğretimin aksine, bir eğitim sürecinde katılımcılar yapmakta oldukları işin anlam ve önemi konusunda giderek artan bir bilinç içinde olmalıdırlar. Deneyim

göstermiştir ki, ancak böyle bir bilinç artarsa kendilerini kendi öğrenmelerinin aktif, sorumlu “sahipleri” olarak görmeye başlayacaklardır.

Ünitenin her bölümü Bahai Yazılarından bir ila üç alıntıyla başlar ve arkasından birkaç alıştırma gelir. Bu ünite de alıntısı yapılan pasajların dili önceki iki ünite de olduğundan daha zorlayıcıdır. Elbette ki grubun zor kelimeler üstünde durmasına gerek yoktur; kolaylaştırıcı, alıştırmanın tam olarak ortaya çıkarmaya çalıştığı her bölümde ele alınan ana fikri herkesin kavradığından emin olmak isteyecektir.

Konunun doğası gereği, somut örnekler içeren alıştırma sayıca az ve seyrek. Çoğu kavramsal düzeyde seyretilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, alışımlarda sorulan soruların bazılarının hızlı veya açık bir şekilde cevaplandırılmayacağıdır. Bu sorular konu ile ilgili farkındalık yaratmak için sunulmuştur; katılımcılar bu sorular üzerinde düşündükleri sürece, öğrenmenin amacına ulaşılmış olacaktır.

İlk birkaç bölüm, bu varlık alanında ikisi birlikte insanı oluşturan ruh ile beden arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Bu bölümlerde ortaya konulan ana fikir, ruhun fiziksel bir varlık olmadığıdır; ruhun beden ile ilişkisi, bir aynanın içinde görünen ışığa benzetilebilir. Ne aynanın yüzeyini kaplayan toz ne de aynanın nihai yok oluşu ışığın kendisinin parlaklığını etkileyemez. Ölüm sadece ruh ile beden arasındaki ilişkinin koptuğu anki bir değişim hâlidir; sonrasında, ruh Yaratıcısına doğru sonsuza kadar ilerler.

Sonrasında ünite yaşamın amacı sorusuna döner yani, Tanrı’yı tanımak ve O’nun huzuruna erişmek. Buradaki sohbet iki geniş tema etrafında seyreder. Birincisi bu dünyadaki yaşamımızın amacı ve ikincisi de ruhun ölümden sonraki yolculuğudur. Ruh, Allah’ın bir işaretidir ve O’nun bütün isim ve sıfatlarını yansıtabilir. Ancak insanın içindeki potansiyel gizlidir; bu potansiyel ancak insanlığı kılavuzlamak için zaman zaman gelen kutsal Varlıklar olan Tanrı Mazharlarının yardımıyla geliştirilebilir. Onların sağladığı ruhani eğitim sayesinde içimizde saklı olan hazineler açığa çıkartılabilir.

Ölümden sonra ruhun yolculuğu ile ilgili olarak, katılımcıların üzerinde düşünceleri için bir dizi fikir ortaya konulmuştur: Tanrı’ya sadık olanların gerçek mutluluğa ulaşacağı; hiçbirimizin kendi sonunu hiçbir zaman bilemeyeceği ve bu nedenle de birbirimizi affetmemiz ve kendimizi başkalarından üstün görmememiz gerektiği; bu dünyada olduğu gibi öteki dünyada da ruhun ilerlemeye devam edeceği ve burada edindiğimiz ruhani yetilerin orada bize destek ve yardım sağlayacağı; öteki âlemlerde sevdiğimizimizi tanıyacağımız, bu dünyadaki hayatımızı hatırlayacağımız ve kutsal ve mukaddes ruhlarla arkadaşlık edeceğimiz gibi.

Ünite, Hz. Bahauallah’ın Yazılarından, bir sonraki dünyanın faydalarının teminatını veren ve bu yaşamın hadiselerinin bizi üzmesine müsaade etmememizi teşvik eden bir pasajla sona erer. Sonrasında katılımcılardan, yapmış oldukları incelemenin kendi yaşamları üzerindeki imalarını tefekkür etmeleri istenir.

Bahai Yazılarını Anlamak

Amaç

Kutsal Yazılardan her gün pasajlar okuyup
anlamları üzerinde tefekkür etme
alışkanlığını güçlendirmek

BÖLÜM 1

Bu ünitenin amacı, Kutsal Yazılardan her gün pasajlar okuyup anlamları üzerinde tefekkür etme alışkanlığını geliştirip güçlendirmede sizlere yardımcı olmaktır. Ünite, size Yazılardan tek cümlelik bir ifadeyi okuyup cevabı ifadenin kendisi olan bir soruyu yanıtlamanızı isteyen basit bir alıştırma ile başlamaktadır. Yapılması kolay olsa da, bu alıştırma verilen ifadelerin anlamları üzerinde tefekkür etmenize ve onları ezberlemenize yardımcı olacaktır.

“Dünyanın ıslahı saf ve iyi ameller, övgüye layık ve uygun davranışlarla başarılabilir.”¹

1. Dünyanın ıslahı nasıl başarılabilir? _____
_____
_____

“Ey Ehli Baha! Amelleri sözlerine uymayanların izinde yürümekten sakınınız.”²

2. Biz kimlerin izinde yürümemeliyiz? _____
_____
_____

“Ey Varlık Oğlu! Sorguya çekilmeden önce her gün sen kendi kendini sorguya çek . . .”³

3. Sorguya çekilmeden önce bizim ne yapmamız gerekir? _____
_____
_____

“Söyle: Ey kardeşler! Kendinizi sözlerle değil amellerle süsleyin.”⁴

4. Bizim gerçek süsümüz ne olmalıdır? _____
_____

“Güzel sözler ile arınmış kutsal ameller Tanrı’nın izzet semasına yükselir.”⁵

5. Güzel sözler ile arınmış kutsal amellere ne olur? _____
_____
_____

BÖLÜM 2

Aşağıda az önce okuduğunuz alıntılarla ilişkili birkaç alıştırmaya yer almaktadır. Bunların amacı, bu pasajların önemi konusunda grubunuzda daha çok düşünmenize yardımcı olmaktır ve alıştırmalar mekanik bir şekilde yapılmamalıdır. Bu, her bir alıştırmaya epeyce tartışılması gerektiği anlamına gelmez. Ancak, alıştırmaya zorlayıcı olduğunda, grubunuzun kolaylaştırıcısı onu etraflıca araştırmanızda yardımcı olacaktır.

1. Bir şey “övgüye layık” olduğunda, methedilmeye değer olur. Aşağıdakilerin hangileri övgüye layıktır?

- İyi bir çalışan olmak
 Başkalarına saygılı olmak
 Çalışkan olmak
 Yalancı olmak
 Tembel olmak
 Başkalarına hizmet etmek

2. “Sorguya çekilmeden önce” ifadesinin anlamı nedir? _____
_____

3. Aşağıdaki ifadelerin hangileri doğrudur?

- Dünyada o kadar az iyi insan var ki, yaptıklarının hiçbir etkisi yoktur.
 Başka insanların görüşlerine uygun olan şeyler doğrudur.
 Allah’ın öğretilerine uygun olan şeyler doğrudur.

4. Aşağıdakilerin hangileri saf ve iyi amellerdir?

- Çocuklara bakmak ve onları eğitmek
 Hırsızlık yapmak
 Başkalarının gelişimi için dua etmek
 Sorunların dışında kalabilmek için küçük bir yalan söylemek
 Başkalarına yardım etmek ve bir mükâfat beklemek

5. Aşağıdaki durumların hangilerinde bir kişinin sözleri amellerine uymamaktadır?

- Birisi sürekli olarak hepimizin birlik içinde olması gerektiğini tekrarlar, ancak anlaşmazlık yaratacak şekilde davranır.
 Birisi iffetli bir yaşamın değerini över, ancak evlilik dışı cinsel ilişkileri vardır.
 Birisi bazen alkol alır, oysaki içki içilmesini yasaklayan bir dini inanca mensup olduğunu söyler.

_____ Birisi kadın erkek eşitliğini savunur, ancak bir işveren olarak, aynı iş için kadınlara erkeklerden daha az ücret öder.

6. Bir Bahai'nin başka bir kişiye günah çıkarması kabul edilebilir mi? _____
7. O kişi, günah çıkarmak yerine ne yapmalıdır? _____
_____
8. "Tanrı'nın izzet seması" ifadesi ne anlama gelir? _____
_____
9. Kötü amellerin dünya üzerindeki etkisi nedir? _____
_____
10. Kötü amellerin bunları yapanlar üzerindeki etkisi nedir? _____
_____

BÖLÜM 3

Şimdi de Yazılardan aşağıdaki alıntıları okuyup üzerlerinde tefekkür ediniz. Sonra onları ezberlemeye çalışınız.

"Doğruluk bütün insan erdemlerinin temelidir."⁶

1. Bütün insan erdemlerinin temeli nedir? _____
_____

"Doğruluk olmadan, herhangi bir ruh için Allah'ın tüm dünyalarında gelişme ve başarı olanaksızdır."⁷

2. Doğruluk olmadan ne olanaksızdır? _____
_____

"Ey Kavim! Dillerinizi doğru sözlülükle süsleyiniz, ruhlarınızı dürüstlikle donatınız."⁸

3. Dillerimizi ne ile süslemeliyiz? _____
_____
4. Ruhlarımızı ne ile donatmalıyız? _____
_____

“Gözde iffetli, elde güvenilir, dilde doğru, yürekte aydın olunuz.”⁹

5. Gözümüz nasıl olmalıdır? _____ Elimiz? _____
Dilimiz? _____ Yüreğimiz? _____

“Tanrı otağına girip ebedi izzet tahtına yerleşenler, açlıktan ölmek üzere de olsalar, ellerini ne kadar aşağı ve değersiz biri olsa da komşularının malına uzatmazlar ve onu izinsiz almayı reddederler.”¹⁰

6. Açlıktan ölmek üzere de olsak, ne yapmayı reddetmeliyiz? _____
_____
_____

BÖLÜM 4

Bölüm 2’de dikkatinizi çekmiş olabileceği gibi, bu ünitedeki bazı alıştırmalar kesin cevaplar gerektirir. Böyle durumlarda, şayet cevap konusunda bir şüphe olursa, grubunuzun kolaylaştırıcısı fikir birliğine ulaşmanız konusunda size ve diğer katılımcı arkadaşlarınıza yardımcı olabilecektir. Diğer alıştırmalar için ise değerli olan şey fikir alışverişinin kendisidir ve tek bir kesin cevap beklenmemektedir. Aşağıdaki alıştırmaya 3 birinci türdeyken, alıştırmaya 6 ikinci kategoride yer alır.

1. Doğruluk bütün insan erdemlerinin temelidir. Beş erdem listeleyiniz: _____
_____
_____

2. Bu erdemleri doğruluk olmadan elde edebilir miyiz? _____

3. Aşağıdaki ifadelerin hangileri doğrudur?

- _____ Bir kişi yalanlar söylese dahi adil olabilir.
_____ Hırsızlık yapan bir kişinin güvenilir bir eli vardır.
_____ Güvenilir bir el hiçbir zaman kendisine ait olmayan şeylere dokunmaz.
_____ Pornografik materyallere bakmak Hz. Bahauallah’ın iffetli bir göze sahip olma yönündeki tavsiyesine ters düşer.
_____ Doğruluk yalan söylememek demektir.
_____ Dürüstlük ruhun bir süsüdür.
_____ Doğru sözlü olmayan bir kişi ruhani yönden gelişebilir.
_____ Ara sıra yalan söylemek kabul edilebilir.
_____ Eğer bir kişi açsa, çalmak Allah katında kabul edilir.

_____ Daha sonra geri vereceğimizi düşünerek bir şeyi sahibinden izinsiz almak, çalmak değildir.

_____ Dürüst davrandığımız, adil ve doğru sözlü olduğumuz zaman kalbimiz aydınlanır.

_____ Biraz aldatma olmadan bir işi başarıyla sürdürmek imkânsızdır.

4. Kendi kendine yalan söylemek mümkün müdür? _____

5. Yalan söylediğimiz zaman ne kaybederiz? _____

6. Hepimiz doğru ve dürüst olsaydık dünya nasıl olurdu? _____

BÖLÜM 5

Aşağıdaki alıntıları okuyup onları ezberleyerek öğrenmeye çalışınız. Yazılardan alıntılar ezberlemek oldukça faydalı ve yapmaya değerdir ve bunu yapmak için her çabayı göstermeniz gerekir. Elbette ki herkes pasajları kolayca ezberleyemez. Ancak çaba göstermek fikirleri kalplerimize ve zihinlerimize işlememize ve onları orijinal metne mümkün olan en yakın kelimelerle ifade etmemize yardımcı olur.

“Tatlı dil insan kalbini çeken bir mıknatıstır. Tatlı dil ruhun gıdasıdır, kelimeleri mana ile donatır, hikmet ve irfan nurunun çeşmesidir.”¹¹

1. Tatlı dil nasıl tarif edilebilir? _____

2. Tatlı dilin kelimeler üzerindeki etkisi nedir? _____

“Ey Rabbin dostları! Bu kutsal Devir’de, uyuşmazlık ve ihtilaf hiçbir koşulda kabul edilmez. Her saldırgan, kendisini Allah’ın inayetinden mahrum eder.”¹²

3. Yukarıdaki alıntıya göre bu Devir’de ne kabul edilmez? _____

4. Saldırgan kişi kendine ne yapmış olur? _____
_____

“Bu Gün bu Emre dostlar arasındaki ayrılık, kavga, didişme, soğukluk ve sevgisizlik kadar zarar verecek bir şey yoktur.”¹³

5. Allah’ın Emrine hangi şartlar en büyük zararı verir? _____
_____

“Yalnız kelimelerde arkadaşlık göstermek ile yetinmeyiniz; bırakın kalbiniz, yolunuz üzerinde karşınıza çıkabilecek herkes için sevgi ve nezaket ile yapıp tutuşsun.”¹⁴

6. Ne tür bir arkadaşlık bizim için tatmin edici olmamalıdır? _____
_____

7. Kalbimizin içinde parlak bir şekilde ne yanmalıdır? _____
_____

“Savaşmak düşüncesi geldiği zaman daha güçlü bir barış düşüncesi ile buna karşı çıkın. Nefret düşüncesi, çok daha kuvvetli bir sevgi düşüncesiyle yok edilmelidir.”¹⁵

8. Savaş düşüncesine ne ile karşı çıkılmalıdır? _____
_____

9. Nefret düşüncesi ne ile yok edilmelidir? _____
_____

BÖLÜM 6

Yukarıdaki alıntıları aklınızda tutarak aşağıdaki alıştırmaları yapınız:

1. Mıknatısın çekicilik özelliği vardır. Tatlı bir dil hangi şekilde mıknatıs gibi hareket eder? _____

2. Aşağıdaki ifadelerin hangileri tatlı bir dilden çıkar?

_____ “Beni rahatsız etme!”

_____ “Niçin bunu anlamıyorsun?”

- _____ “Acaba biraz beklemeniz mümkün mü?”
- _____ “Ne berbat çocuklar!”
- _____ “Teşekkür ederim, çok kibarsınız.”
- _____ “Şu anda sana ayıracak zamanım yok. Meşgulüm.”

3. Aşağıdaki durumların hangilerinde uyuşmazlık ve ihtilaf vardır?

- _____ İki kişi meşveret sırasında bir konuda farklı görüşler beyan eder.
- _____ İki kişi meşveret sırasında sinirlenir ve birbirleri ile münakaşa eder.
- _____ İki kişi birbirleriyle konuşmadıkları için haftalık bir dua toplantısına katılmayı bırakır.
- _____ Bir projede birlikte çalışan bir ekibin üyeleri sürekli olarak şikâyet eder, her biri diğerlerinin üzerine düşeni yapmadıklarını söyler.

4. Aşağıdaki durumların hangileri soğukluk belirtileri göstermektedir?

- _____ İki arkadaş sokakta birbirlerinin yanından geçer, ancak birbirlerini görmezlikten gelir.
- _____ Birisi bir dua toplantısına gelir ve herkes onu sıcak bir şekilde selamlar.
- _____ Birbirlerine karşı nazik olmalarına rağmen bir grubun iki üyesi bir projeye birlikte katılmaya isteksizdir.

5. Aşağıdaki ifadelerin doğru olup olmadıklarına karar veriniz:

- _____ Bir kişi başkaları hakkında ne düşünüyorsa bunu olduğu gibi söylemelidir; kalplerinin kırılıp kırılmaması hiç fark etmez.
- _____ Uyuşmazlıktan kaçınmak için yalan söylemekte bir sakınca yoktur.
- _____ Uyuşmazlık, sevgi ve nezaket ile alt edilebilir.
- _____ Kelimeler, sevgi ile söylendiklerinde daha etkili olur.
- _____ Kavgayı kendisi başlatıyorsa, birisiyle kavga etmenin bir sakıncası yoktur.
- _____ Bir kimse hasta veya üzgün olduğunda, başkalarına kızma hakkına sahiptir.
- _____ Yanlış bir şey yaptıklarında başkalarına gülmek nezaketsizliktir.
- _____ Arkadaşlar arasında kötü duygular oluştuğunda, her biri diğerine yakınlaşmak için özel çaba sarf etmelidir.
- _____ Arkadaşlar arasında kötü duygular oluştuğunda her biri, diğeri bir yakınlaşma çabası gösterene kadar beklemelidir.

BÖLÜM 7

Aşağıdaki alıntıları okuyup ezberleyiniz.

“Arkadan çekiştirme gönül ışığını söndürür ve ruhun ölümüne sebep olur.”¹⁶

“Sen kendin suçlu olduğun müddetçe başkalarının suçunu ağzına alma.”¹⁷

“Yani kötü söyleme ki kötü işitmeyesin; âlemin ayıbını büyük görme ki ayıbın büyük görülmeye. . .”¹⁸

“Ey Varlık Oğlu! Kendi ayıplarını nasıl unuttun da başkalarının ayıplarıyla meşgul oldun?”¹⁹

1. Arkadan çekiştirmenin bu işi yapan kişinin üzerinde nasıl bir etkisi vardır? _____
_____
2. Başkalarının suçlarını ağızımıza almadan önce neyi düşünmeliyiz? _____
_____
3. Başkalarının ayıplarını büyük görürsek, bize ne olacaktır? _____
_____
4. Başka insanların ayıplarını düşündüğümüz zaman neyi hatırlamalıyız? _____
_____

BÖLÜM 8

Yukarıdaki alıntıları aklınızda tutarak aşağıdaki alıştırmaları yapınız:

1. Başka insanların ayıplarına odaklanan bir kişinin ruhunun gelişimine ne olur? _____
_____
2. Arkadan çekiştirmenin bir toplum üzerindeki etkisi nedir? _____
_____
3. Bir arkadaşınız başka birinin hataları hakkında konuşmaya başladığında ne yaparsınız?
_____
_____
4. Aşağıdaki ifadelerin doğru olup olmadıklarına karar veriniz:

- _____ Birilerinin gerçek hataları hakkında konuştuğumuzda, arkadan çekiştirilmiş olmayız.
- _____ Birinin övgüye layık nitelikleri ve hataları hakkında aynı anda konuştuğumuzda, arkadan çekiştirilmiş olmayız.
- _____ Arkadan çekiştirme toplumumuzda bir alışkanlık hâline geldi ve biz bundan kaçınmak için bir disiplin geliştirmeliyiz.
- _____ Eğer başkası hakkında söylediklerimizi dinleyen kişi bunları tekrarlamamaya söz verirse, arkadan çekiştirme zararlı değildir.
- _____ Arkadan çekiştirme birliğin en büyük düşmanlarından biridir.
- _____ Eğer her zaman başka insanlar hakkında konuşma huyunu edinirsek, başkalarını arkadan çekiştirme tehlikesine kolaylıkla düşeriz.
- _____ Bir Mahalli Ruhani Mahfil toplantısında bir heyetin üyelerini belirlemek için değişik kişilerin kapasiteleri hakkında görüşüldüğü zaman, bu arkadan çekiştirmedir.
- _____ Arkadan çekiştirmeye sevk edildiğimizi hissettiğimiz zaman, kendi hatalarımızı düşünmeliyiz.
- _____ Bir kişinin Emre zarar veren şeyler yaptığını bildiğimizde, bunu toplumun diğer üyeleriyle görüşmeliyiz.
- _____ Bir kişinin Emre zarar veren şeyler yaptığını bildiğimizde, sadece Mahalli Ruhani Mahfili haberdar etmeliyiz.
- _____ Evli bir çiftin birbirleri arasında hiçbir gizli saklı şey olmaması gerektiği için başka insanların hataları hakkında konuşmaları yanlış değildir.

BÖLÜM 9

Başlangıçta belirtildiği gibi, bu ünitenin amacı Kutsal Yazılardan her gün pasajlar okuyup anlamları üzerinde tefekkür etme alışkanlığını geliştirip güçlendirme çabalarında katılımcılara yardımcı olmaktır. Tanrı ayetlerini her sabah ve akşam okumak, Hz. Bahauallah'ın ruhani gelişimimize etki eden bir öğretisidir. Aşağıdaki pasaj bu yükümlülüğü yerine getirirken alacağımız inayetleri bizlere hatırlatmaktadır ve pasajı ezberlemeniz teşvik edilmektedir:

“Sözlerimin okyanusuna dahnız ki sırlarını çözüp derinliklerinde gizli hikmet incilerini bulabilirsiniz.”²⁰

Bu üniteyi bitirdiğinize göre, Hz. Bahauallah'ın Yazılarından bir kitap edinerek her gün ondan okumak isteyebilirsiniz. Saklı Sözler iyi bir ilk tercihtir.

KAYNAKLAR

1. Hz. Bahauallah, Hz. Şevki Efendi tarafından alıntılanmıştır, *İlahi Adaletin Gelişi* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım ve Dağıtım A.Ş., 2015), sa. 30.
2. Hz. Bahauallah, *Bahauallah'ın Sesi* (Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili, 1987), no. 139, sa. 154. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
3. Hz. Bahauallah, *Saklı Sözler* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım ve Dağıtım A.Ş., 2015), Arapça no. 31, sa. 12.
4. a.g.e., Farsça no. 5, sa. 26. Çeviride onaylı güncelleme yapılmıştır.
5. a.g.e., Farsça no. 69, sa. 49. Çeviride onaylı güncelleme yapılmıştır.
6. Hz. Abdülbaha; Hz. Şevki Efendi tarafından alıntılanmıştır, *İlahi Adaletin Gelişi*, sa. 31.
7. a.g.e.
8. *Bahauallah'ın Sesi*, no. 136, sa. 150.
9. *Hz. Bahauallah'ın Levihleri* (1994 baskısı), Hikmet Levhi'nden, sa.162 [*İlahi Adaletin Gelişi*, sa. 30'daki hâliyle].
10. *Bahauallah'ın Sesi*, no. 137, sa. 151. Çeviride onaylı güncelleme yapılmıştır.
11. a.g.e., no. 132, sa. 146. (*İlahi Adaletin Gelişi*, sa. 77'deki hâliyle).
12. Hz. Abdülbaha'nın Vasiyetnamesi'nden, *Kutsal Vasiyetnameler* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım A.Ş., 2011), sa. 18.
13. *Bahauallah'ın Sesi*, no. 5, sa. 8.
14. Hz. Abdülbaha'nın 16 ve 17 Ekim 1911'de yaptığı bir konuşmadan, *Paris Konuşmalarından Seçmeler: Hz. Abdülbaha'nın 1911 Yılında Yaptığı Konuşmalar* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım A.Ş., 2019) sa. 14.
15. Hz. Abdülbaha'nın 21 Ekim 1911'de yaptığı bir konuşmadan; a.g.e., sa. 25.
16. *Bahauallah'ın Sesi*, no. 125, sa. 135. Çeviride onaylı güncelleme yapılmıştır.
17. *Saklı Sözler*, Arapça no. 27, sa. 11.
18. a.g.e., Farsça no. 44, sa. 39.
19. a.g.e., Arapça no. 26, sa.11.
20. *Bahauallah'ın Sesi*, no. 70, sa. 71.

Dua

Amaç

Duanın önemi üzerinde düşünmek ve düzenli olarak dua etme alışkanlığını güçlendirmek

BÖLÜM 1

Ruhi Enstitüsü kursları, katılımcıların bir hizmet yolunda yürümelerine yardımcı olmayı hedefler. Bu yolu çift yönlü bir amaç ile harekete geçirilerek yürürüz: ruhani ve zihinsel olarak gelişmek ve geniş toplumun dönüşümüne katkıda bulunmak. Amacımızın bu iki yönü birbirinden ayrılamaz. Hz. Bahau'llah bir pasajda bizi şöyle öğütlemektedir:

“Yalnız kendinizi ilgilendiren şeylerle uğraşmayınız; düşüncenizin mevzuu insanlığın kalkınması, gönül ve ruhların kötülükten arınması olsun.”¹

Başka bir pasajda, buna açıklık getirmektedir:

“... ölümlü insanoğlunun mutlak yokluğun içinden varlık alanına çıkarılmasındaki amaç, bu dünyanın ıslahı için çalışmak ve birlikte uyum ve ahenk içinde yaşamaktır.”²

İçsel durumumuzla ilgili olarak da şöyle buyurmaktadır:

“Temiz bir kalp ayna gibidir. Onu aşk cilasası ile temizle ve Allah’tan başka her şeyden arıt ki, gerçek güneş onda parlansın ve ezeli şafak onda söksün.”³

Ve Hz. Abdülbaha bize şöyle buyurmaktadır:

“Kalpleriniz temiz ve niyetleriniz samimi olmalıdır ki ilahi bağışların alıcıları olabilesiniz.”⁴

1. Düşüncelerimizin ve ilgilerimizin odağı ne olmalıdır? _____
_____
_____
2. Mutlak yokluğun içinden varlık alanına hangi amaç için çıkarıldık? _____
_____
_____
3. Kalp aynamızı ne ile temizlemeliyiz? _____
_____
4. İlahi bağışları çeken şartların bazıları nelerdir? _____
_____
5. Aşağıdakilerden herhangi birisi doğru mudur?
  - İlk önce kendine bakmalısın, ondan sonra başkaları ile ilgilenebilirsin.
  - Sürekli olarak başkalarına yardım ediyorsan, sonunda kendi hedeflerini gözden kaçırsın.

- Sen kendinin en yakın arkadaşısun.
- En önemli olan şey, seni mutlu eden şeyi bulmaktır.
- Hayallerini izle, onlar seni mutluluğa götürecektir.
- Başkalarını incitmediğin sürece, ne yaptığının bir önemi yoktur.
- Biraz iyilik yaptığın sürece güdülerinin bencil olmasında bir sakınca yoktur.

BÖLÜM 2

Çift yönlü amacımızın temelinde yatan güçlü bir inanç, hepimizin asil yaratıldığıdır. Hz. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Ey Ruh Oğlu! Seni zengin yarattım: Nasıl fakirleniyorsun? Seni aziz yarattım: Neden kendini alçaltıyorsun? Seni bilgi cevherinden ortaya çıkardım: Niçin özgemden bilgi arıyorsun? Seni sevgi çamuruyla yoğurdum: Nasıl oluyor ki Benden başkasıyla meşgulsün? İmdi gözünü kendine çevir ki Beni içinde kaim, kadir, muktedir ve kayyum bulasın.”⁵

Aşağıdaki boşlukları doldurmak bu pasaj üzerinde düşünmenize yardımcı olacaktır.

“Ey Ruh Oğlu! Seni _____ yarattım: Nasıl _____ ? Seni _____ : Neden kendini _____ ? Seni _____ ortaya çıkardım: Niçin _____ ? Seni _____ yoğurdum: Nasıl oluyor ki _____ başkasıyla _____ ? İmdi _____ çevir ki _____ içinde _____ , _____ ve _____ bulasın.”

Ruhlarımızın asaletine sadık kalmak için varlığımızın Kaynağına yönelmemiz ve Ondan aydınlanma aramamız gerekir. Bunu elde etmenin en etkili yollarından birisi de duadır. Emrin Velisi Hz. Şevki Efendi, duanın ana gayesinin “ruhani erdemler ve güçlerin kazanılması yoluyla bireyin ve toplumun gelişmesi” olduğunu buyurmaktadır. “İlk önce beslenmesi gereken, insanın ruhudur. Bu ruhani beslenmeyi de en iyi dua sağlayabilir.”⁶

BÖLÜM 3

Allah Her Şeyi Bilendir, Hikmetlidir. O bizleri yarattı ve kalplerimizdekini ve bizim için neyin en iyisi olduğunu bilir. Bizim dualarımıza ihtiyacı yoktur. O hâlde neden dua ederiz?

Hz. Abdülbaha şöyle buyurmaktadır:

“En ulvi duada, insan Allah’tan veya cehennemden korktuğu için veya ihsan veya cennet ümit ettiği için değil, sadece Allah’a olan sevgisi için dua eder. . . . İnsan, birine gönlünü kaptırdığı zaman sevdiğinin ismini anmadan durmak onun için imkânsızdır. Bir kişi Allah’ı sevdiğinde ise, Allah’ın İsmi anmaktan onu alıkoymak ne kadar daha zordur. . . . Ruhani kişi Allah’ı anmaktan başka bir şeyden haz duymaz.”⁷

Ve bir soruya cevaben de şöyle açıklamaktadır:

“Eğer bir kişi bir arkadaşını seviyorsa, bunu söylemek istemesi doğal değil midir? Onun sevgisinden o arkadaşının haberdar olduğunu bilse bile yine de bundan ona bahsetmek istemez mi? . . . Şu doğrudur ki Allah tüm kalplerdeki istekleri bilir; fakat dua etmeye sevk eden şey, insanın Allah’a olan sevgisinden doğan doğal bir dürtüdür.”⁸

1. Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız:
  - a. En _____ duada, bizler Allah’tan veya _____ korktuğumuz için veya _____ veya _____ ümit ettiğimiz için değil, sadece Allah’a olan _____ için _____ .
  - b. Başka birine _____ kaptırdığımız zaman _____ anmadan durmak bizim için _____ .
Bir kişi Allah’ı _____ ise, _____ İsmi _____ onu alıkoymak ne kadar daha _____ .
  - c. Ruhani bir kişi Allah’ı _____ başka bir şeyden _____ duymaz.
2. Neden dua ederiz? _____
_____
3. “Allah’ı anmak” ifadesi ne anlama gelir? _____
_____
4. Başka birisini seven bir kişinin en şiddetli arzusu nedir? _____
_____
5. Dua etmeye sevk eden dürtü neyden doğar? _____
_____

BÖLÜM 4

Hız. Bahauallah tarafından nazil olan bir duada şunları okuruz:

“Namazımı Cemalini görmekten beni alıkoyan perdeleri yakacak bir ateş ve beni Senin Vuslat Denizine yönlendirecek bir ışık yapmanı. . . . Senden dilerim.”⁹

Bu aynı duada Allah’tan şunu dileriz:

“Ey Rabbim! Namazımı, Senin hâkimiyetin sürdükçe yaşamamı ve Seni âlemlerinin her birinde anmamı sağlayacak yaşam kevseri kıl.”¹⁰

1. Dua hangi anlamda bir ateş gibi olabilir? Neleri yakar? _____
_____
2. Allah’ı görmekten bizi alıkoyan perdelerin bazılarını söyleyiniz: _____
_____
3. Dua bir ışık gibi olabilir mi? Bizi nereye yönlendirir? _____
_____
4. Dua bir yaşam kevseri gibi olabilir mi? Ruhlarımıza ne bahşeder? _____
_____

BÖLÜM 5

Hız. Abdülbaha’nın aşağıdaki sözlerini okuyup üzerinde düşününüz:

“Varlık dünyasında duadan daha tatlı bir şey yoktur. İnsan dua hâlinde yaşamalıdır. En kutsanmış durum dua ve niyaz durumudur. Dua, Tanrı ile sohbetir. Tanrı ile sohbetten daha tatlı bir hâl veya ulaşılabilecek daha yüce bir durum yoktur. O ruhaniyet yaratır, bilinç ve göksel duygular yaratır, Melekût’un yeni cazibelerine yol açar ve daha yüksek zekâ alıcılıklarına sebep olur.”¹¹

1. Varlık dünyasındaki en tatlı hâl nedir? _____
_____
2. “Dua hâli” ifadesi ne anlama gelir? _____
_____

3. Duanın yarattığı bazı vasıflardan bahsediniz: _____
_____
_____
4. Bu birkaç bölümde incelediğiniz alıntılara yeniden göz atarak duanın doğası hakkında beş ifade yazınız.
- Dua _____
  - Dua _____
  - Dua _____
  - Dua _____
  - Dua _____

BÖLÜM 6

Hız. Bahauallah'ın aşağıdaki sözlerini okuyunuz ve üzerinde tefekkür ediniz:

“Ey kulum! Allah’a yakın olanlar O’nun ayetlerini güzel bir makamla nasıl okursa, aldığı ayetleri sen de öyle oku; oku ki sesindeki tatlılık hem senin ruhunu tutuştursun hem de kalpleri cezbetsin. Her kim odasında yalnızken Allah’ın ayetlerini güzel bir makam ile okursa, yayıcı melekler onun ağzından çıkan kelimeleri güzel bir koku gibi etrafa yayar ve temiz yürekleri heyecana getirir. Böyle bir kimse ilk önce bunun etkisini fark etmeyebilir; fakat kendisine lütfedilen inayetin tesiri er geç ruhu üzerinde görülür. Allah’ın zuhurunun sırları, kudret ve hikmet kaynağı olan Kimse’nin iradesiyle işte böyle açıklandı.”¹²

1. “Güzel bir makamla” ifadesi ne anlama gelir? _____
_____
2. Tanrı ayetlerini nasıl okumalıyız? _____
_____
_____
3. “Yayıcı” sözcüğü ne anlama gelir? _____
_____
4. Nağmemizin tatlılığının kendi ruhlarımız üzerinde nasıl bir etkisi olacaktır? _____
_____

5. Nağmemizin tatlılığının başkalarının kalpleri üzerinde nasıl bir etkisi olacaktır? ____

BÖLÜM 7

Hız. Bahauallah tarafından nazil olan bir duadan aşağıdaki iki pasajı ezberlemek isteyebilirsiniz:

“İlahi, İlahi! Emel ve amellerime değil, gökleri ve yeri kaplayan iradene bak. Ey ümmetlerin Maliki! Senin İsm-i Âzam’ına yemin olsun ki, sadece Senin istediğini istedim ve yalnızca Senin sevdiğini sevdim.”¹³

“Sana yakın olanların zikrinin Senin yakınlık göğüne çıkamayacağı veya Sana içtenlikle bağlı olanların gönül kuşlarının Senin kapının önüne ulaşamayacağı kadar yücesin. Senin tüm sıfatlardan mukaddes ve isimlerden münezzeht olduğuna tanıklık ederim. Yüceler Yücesi ve Nurlular Nurlusu İlah ancak Sensin.”¹⁴

BÖLÜM 8

Hız. Abdülbaha şöyle buyurmaktadır:

“Kula, Tanrı’ya dua edip medet istemek ve O’nun yardımını niyaz edip yakarmak yaraşır. Kulluk makamına yaraşan budur ve Allah eksiksiz hikmetiyle ne isterse onu takdir edecektir.”¹⁵

Ve şöyle açıklamaktadır:

“Ruh etkiye sahiptir; dua ruhani etkiye sahiptir. Bu nedenle, ‘Ey Tanrım! Bu hastayı iyileştir!’ diye dua ederiz. Belki Allah cevaplayacaktır. Kimin dua ettiği önemli midir? Dua acil ise Allah her kulunun duasını cevaplandıracaktır. O’nun inayeti engindir, sınırsızdır. O, bütün kullarının dualarını cevaplandırır. O, bu bitkinin duasını cevaplandırır. Bitki potansiyel olarak dua eder, ‘Ey Allah! Bana yağmur gönder!’ Allah duayı cevaplandırır ve bitki gelişir. Allah herkesi cevaplandıracaktır.”¹⁶

Dualarımızda Allah’tan ihtiyaçlarımızı karşılamasını istememiz doğaldır. Bu nedenle hem kendi sağlığımız hem de sevdiğimizimizin sağlığı için dua ederiz, ailelerimizin ruhani ve maddi gelişimi için ve ayrıca kılavuzluk için de dua ederiz. Güç, iman ve hizmet yolunda teyit dileriz. Elbette, Tanrı’ya dua ederken hayattaki amacımızın kendi irademizi O’nun İradesine uygun hâle getirmek olduğunu unutmamalıyız. Bundan dolayı, O’nun İradesinin gerçekleşmesi için dua etmeli ve ona boyun eğmeye hazır olmalıyız. Hız. Abdülbaha’nın aşağıdaki sözlerini ezberlerseniz, her zaman sizin için bir neşe ve güven kaynağı olacaktır:

“Ey Tanrı’ya yönelen! Gözünü O’ndan başkasına kapat ve Ebha’nın melekûtuna aç. Her ne dilerse O’ndan dile ve her ne istersen O’ndan iste. Bir bakışla yüz bin ihtiyacını temin eder; bir iltifat ile yüz bin dermansız derde ilaç, bir teveccüh ile yaralara merhem olur; bir nazarla kalpleri gamdan kurtarır. Her ne yapsa O yapar, biz ne yapabiliriz? O istediğini yapar ve istediği gibi hükmeder. O halde rahim olan Rabbe teslim ol ve tevekkül et.”¹⁷

BÖLÜM 9

Şu ana kadar çalışıklarımızın hepsinden açık hâle geldiği üzere, dua ile Allah’a yönelmek ruhani bir yaşamın çok önemli bir şartıdır. Özellikle sabahleyin uyandıktan hemen sonra ve akşam yatmadan önce Allah’a dua etmek ne tatlıdır. Her gün dua ile geçirdiğimiz zaman ve okuduğumuz dua sayısı ihtiyaçlarımıza ve ruhani susamışlığımıza bağlıdır. Değişik durumlar için, Hz. Bahauallah, Hz. Bab ve Hz. Abdülbaha tarafından nazil olan çok sayıda duanın arasından seçim yapabiliriz. Bununla birlikte, Hz. Bahauallah ayrıca üç tane günlük namaz duası nazil etmiştir. Hz. Şevki Efendi şöyle buyurmaktadır:

“Günlük namaz duaları üç adettir. En kısa olanı yalnızca tek bir ayetten oluşmaktadır ve her yirmi dört saatte gün ortasında bir defa kılınmalıdır. ‘Allah Kendisinden başka İlah bulunmadığına tanıklık etti’ sözleriyle başlayan orta namaz sabah, öğlen ve akşam olmak üzere günde üç defa kılınmalıdır. Bu namaz, belirli bazı fiziki hareketler ve eylemler gerektirir. Bu üç namazdan en kapsamlı olan büyük namaz ise her yirmi dört saatte sadece bir defa olmak üzere kişinin istekli olduğunu hissettiği herhangi bir zamanda kılınmalıdır.

“İnanan, bu üçünden istediğini seçmekte tamamen özgürdür; ancak bunlardan birini, beraberindeki talimatlara uygun şekilde kılmak zorundadır.”¹⁸

Ve şöyle devam etmektedir:

“Bu günlük namaz duaları, Şifa Münâcâtı ve Ahmed Levhi gibi başka birkaç dua ile birlikte, Hz. Bahauallah tarafından özel bir güç ve anlam ile donatılmış olup bu şekilde kabul edilmelidirler ve ahbaplar tarafından tereddütsüz bir iman ve inançla okunmalıdırlar ki bunlar aracılığıyla Allah’a daha da yaklaşıp O’nun yasaları ve öğretileriyle daha fazla özdeşleşebilsinler.”¹⁹

Hz. Bahauallah tarafından nazil olan üç namaz, bireysel olarak kılınır. Bahai Dini’nde, günlük bir namazın belirli bir ritüele göre bir grup içinde kılındığı cemaat namazı yoktur. Cenaze Namazı, Bahai yasası tarafından emredilen tek cemaat namazıdır. Bu namaz duası definden önce hazır bulunanlardan birisi tarafından okunurken, grubun geri kalanı sessizce ayakta durur.

1. “Namaz” ifadesi ne anlama gelir? _____
_____
2. Hz. Bahauallah kaç tane günlük namaz duası nazil etmiştir? _____
_____

3. Her gün üç namazın hepsini kılmamız mı gerekir? _____
4. Büyük Namazı kılmayı seçersek, her gün kaç kez kılmalıyız? _____
5. Orta Namazı kılmayı seçersek, kaç kez kılmalıyız? _____
6. Küçük Namazı kılmayı seçersek, kaç kez kılmalıyız? _____
7. Özel bir güce sahip olan dualardan bazılarını belirtiniz: _____
_____
_____
8. Şu ana kadar ezberlememişseniz, Küçük Namazı ezberleyiniz:

“Ey İlahım! Beni, Seni tanımak ve Sana tapmak için yarattığına tanıklık ederim. Şu anda kendi aczime ve Senin kudretine, kendi zayıflığıma ve Senin güçlülüğüne, kendi fakirliğime ve Senin zenginliğine şahadet ederim.

“Senden başka Tehlikeden Koruyan ve Kendi Kendine Var Olan İlah yoktur.”²⁰

9. Bu duada neye tanıklık ederiz? _____
_____
_____

BÖLÜM 10

Şunu hatırlamalıyız ki, namaz yasasına itaat etmekten aldığımız bağışlara ve diğer duaları bireysel olarak okumaktan elde ettiğimiz gıdaya ek olarak, küçük ya da büyük, tüm toplantılarda okunan duaları duyunca ruhlarımız canlanır. Hz. Bahauallah bizlere şöyle buyurmaktadır.

“Azami sevinç ve dostlukla bir araya geliniz ve rahman olan Rabbinizin nazil ettiği ayetleri okuyunuz. Bununla gerçek bilgi kapıları iç varlığınıza açılacak ve o zaman ruhlarınızın sarsılmazlıkla donandığını ve kalplerinizin aydınlık bir neşeye dolduğunu hissedeceksiniz.”²¹

Dostların ve komşuların Allah ile sohbet etmek için bir araya geldikleri dünya genelindeki dua toplantılarının binler seviyesinde katlanarak çoğalmakta olduğunu bilmekten hepimiz büyük sevinç duymaktayız. Yüce Adalet Evi şöyle yazmaktadır:

“Dua toplantıları her insanın katılabileceği, semavi rayihaları içine çekebileceği, duanın tatlılığını tadabileceği, Yaratıcı Söz üzerinde tefekkür edebileceği, ruhun kanatları üzerinde yolculuk edebileceği ve tek olan Maşuk ile sohbet edebileceği

olaylardır. Özellikle böyle anlarda doğal bir şekilde ortaya çıkan ve ‘gönül şehirlerini’ açan ruhaniyeti yüksek sohbetlerle, yakın dostluk ve ortak amaç duyguları yaratılır.”²²

Dua etme isteği hissettiğimizde, zihinlerimizi dünyevi şeylerden temizlemek için bir müddet sessizce bekleriz. Dua ederken düşüncelerimizi Allah’a odaklarız. Dualar okuduktan sonra, bir süre sessiz kalır ve başka bir aktiviteye aniden geçmeyiz. Bu, bir toplantıda başkaları tarafından okunan duaları dinlerken de geçerlidir. Böyle durumlarda, duakâr bir tutumu sürdürür ve sanki duaları biz okuyormuşuz gibi sözleri yakından takip ederiz.

1. Tanrı ayetlerini okurken nasıl bir ruhla bir araya gelmeliyiz? _____

_____

2. Tanrı ayetlerini okumak için bir araya gelmemizin etkisi ne olacaktır? _____

_____

_____

3. Dua toplantıları her insanın.

- _____,

- _____,

- _____,

- _____,

- _____ ve

- _____ olaylardır.

4. Dua toplantılarında ne tür duygular yaratılır? _____

_____

5. Dua toplantılarında doğal bir şekilde ortaya çıkan, ruhaniyeti yüksek sohbetlerin etkisi nedir? _____

_____

6. Tek başımıza veya bir toplantıda dua ederken sergilememiz gereken saygılı tutum hakkında birkaç söz yazınız.

_____

_____

_____

BÖLÜM 11

Bu kitabın birinci ünitesi Yazılardan her gün pasajlar okuma ve bunların anlamı üzerinde iyice düşünme alışkanlığına odaklandı. Burada duanın önemi üzerine tefekkür ettiniz ve sonuç olarak da her gün dua etme alışkanlığını güçlendirdiniz. Önceki bölüm toplum ibadetinin önemini dikkatinize sundu. Şu ana kadar bütün çalıştıklarınız sizleri, istediğiniz takdirde topluma hizmet yolunda üstlenebileceğiniz ilk harekete hazırladı: bir dua toplantısına ev sahipliği yapmak.

İlk adım olarak, çeşitli dualar ezberlemek ve bunları birkaç arkadaşla paylaşma fırsatı bulmak isteyebilirsiniz. Aynı zamanda, toplumunuzdaki en az bir dua toplantısına katılıp bu toplantının şevkli destekçileri arasında yer alabilirsiniz. Nihayetinde ise dua ve dostluk için düzenli olarak bir araya gelmek maksadıyla arkadaşlarınızı, aile bireylerinizi ve komşularınızı davet ederek kendiniz bir dua toplantısına ev sahipliği yapmaya karar verebilirsiniz. Bu kursun iki veya üç katılımcısının bu tür bir dua toplantısını birlikte başlatmaları sıkça rastlanan bir uygulamadır.

Sizin de düşünebileceğiniz gibi, bir dua toplantısının nasıl organize edileceği ile ilgili formüller yoktur. Ancak net bir şey vardır ki, o da bu toplantının duaların sunulduğu, Yazılardan pasajların okunduğu ve ruhu yükselten sohbetlerin yapıldığı ve bütün bunların kayda değer bir şekilde ruhani bir ortamda geçtiği bir arkadaş buluşması olduğudur. Bir dua toplantısına ev sahipliği yapma bağlamında, aşağıdaki fikirlerin her birisiyle ilgili birkaç söz söyleyebilir misiniz?

Sıcak ve sevgi dolu davetler yapmak: _____

Samimi bir karşılama ortamı yaratmak: _____

Derin bir saygı atmosferi sürdürmek: _____

Neşe dolu bir arkadaşlık ruhu geliştirmek: _____

_____

_____

_____

Ruhani bakımdan yükseltici sohbeti teşvik etmek: _____

_____

_____

_____

KAYNAKLAR

1. Hz. Bahauallah, *Bahauallah'ın Sesi* (Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili, 1987), no. 43, sa. 50.
2. Hz. Bahauallah, *Trustworthiness: A Compilation of Extracts from the Bahá'í Writings* [Güvenilirlik: Bahai Yazılarından Alıntıların bir Derlemesi], Yüce Adalet Evi Araştırma Departmanı tarafından hazırlanmış bir derleme (Londra: Bahá'í Publishing Trust, 1987), no. 21, sa. 5.
3. Hz. Bahauallah, *İlahi Sevgilinin Çağrısı: Hz. Bahauallah'ın Mistik Eserlerinden Seçmeler*, no. 2. 43, sa. 30.
4. Hz. Abdülbaha'nın 5 Mayıs 1912'de yaptığı bir konuşmadan. *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by Abdu'l Baha during His Visit to the United States and Canada in 1912* [Evrensel Barışın Duyurusu: Hz. Abdülbaha'nın 1912'de Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'ya Ziyareti Sırasında Yaptığı Konuşmalar] (Wilmette: Bahá'í Publishing, 2012), sa. 127.
5. Hz. Bahauallah, *Saklı Sözler* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım A.Ş., 2015), Arapça, sa.8, no. 13.
6. Hz. Şevki Efendi adına yazılmış 8 Aralık 1935 tarihli bir mektuptan; *Dua ve İbadet Yaşamı*, Yüce Adalet Evi Araştırma Bölümü tarafından hazırlanan derleme, no. 71, sa. 28.
7. Hz. Abdülbaha'ya ait sözler, J.E. Esslemont tarafından *Baha'u'llah and the New Era: An Introduction to the Bahá'í Faith* [Hz. Bahauallah ve Yeni Çağ: Bahai Dini'nin Bir Tanıtımı] kitabında alıntılanmıştır (Wilmette: Bahá'í Publishing Trust, 2006, baskı 2017), sa. 106.
8. a.g.e.
9. Hz. Bahauallah, *Bahai Duaları* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım A.Ş., 2023), sa. 7.
10. a.g.e., sa. 8.
11. Hz. Abdülbaha'ya ait sözler. *Star of the West* [Batı'nın Yıldızı], cilt: 8, no. 4 (17 Mayıs 1917), sayfa 41'de alıntılanmıştır.
12. *Bahauallah'ın Sesi*, no. 136, sa. 149, sa. [Bahai Duaları (2023) kitabında güncellenmiş alıntı].
13. Hz. Bahauallah, *Bahai Duaları*, sa. 8.
14. a.g.e., sa. 11.
15. Hz. Abdülbaha, *Dua ve İbadet Yaşamı*, no. 24, sa. 8.

16. Hz. Abdülbaha tarafından 5 Aęustos 1912'de yapılan bir konuşmadan, *The Promulgation of Universal Peace* [Evrensel Barışın Duyurusu], sa. 345.
17. Hz. Abdülbaha, *Bahai Duaları*, sa. 58 (Ayrıca Hz. Abdülbaha'nın Yazılarından *Seçmeler*, no. 22).
18. Hz. şevki Efendi adına yazılmış 10 Ocak 1936 tarihli bir mektuptan, *Dua ve İbadet Yaşamı*, no. 61, sa. 23'te alıntılanmıştır.
19. Hz. şevki Efendi adına yazılmış 10 Ocak 1936 tarihli bir mektuptan, *Bahai Duaları*, sa. 229'da alıntılanmıştır.
20. Hz. Bahauallah, *Bahai Duaları*, sa. 3.
21. Hz. Bahauallah, *Dua ve İbadet Yaşamı*, no. 68, sa. 26-27.
22. 29 Aralık 2015 tarihli bir mesajdan, *Framework for Action: Selected Messages of the Universal House of Justice and Supplementary Material, 2006–2016* [Hareket eręevesi: Yüce Adalet Evi'nin Seęilmiř Mesajları ve Ek Materyal, 2006-2016] (West Palm Beach: Palabra Publications, 2017), no. 35.49, sa. 232.

Yaşam ve Ölüm

Amaç

Yaşamın bu dünyada olup bitenlerden ibaret olmayıp gerçek önemini ruhun gelişiminde bulduğunu anlamak

BÖLÜM 1

İnsan ruhu maddeden ve fiziksel dünyadan yücedir. Hz. Abdülbaha, bir konuşmasında şöyle açıklamaktadır:

“Bu maddi bedenler atomlardan oluşur; atomlar dağılmaya başladığında çözülme başlar ve sonra da ölüm dediğimiz olay meydana gelir . . .

“Ruh için ise durum farklıdır. Ruh, elementlerin bir bileşimi değildir; pek çok atomdan oluşmaz. O, ayrıştırılmaz tek bir özden yapılmıştır ve bu nedenle ebedidir. Ruh, maddesel yaratılış düzeninin tamamen dışındadır; ölümsüzdür.”¹

1. Bir şeyden “oluşmak” ne anlama gelir? _____
2. İnsan ruhu, maddi bedenlerde olduğu gibi, çeşitli elementlerden mi oluşur? _____
3. İnsan ruhu fiziksel bir varlık mıdır? _____

BÖLÜM 2

Emrin Velisi adına yazılan bir mektupta, “İnsan ruhu, embriyonun oluşumu sırasında varlık alanına çıkar”² ifadesi yer almaktadır. “Embriyonun oluşumu” teriminin anlamı konusunda sorulan bir soruya Yüce Adalet Evi şu şekilde yanıt vermektedir:

“Bahai Yazılarında, ‘embriyonun oluşumu’ olarak tanımlanan olayın doğasını ve biyolojik anını tam olarak tarif eden hiçbir açıklama bulunamamıştır. Bu terimin tıbbi bağlamdaki kullanımının da kesinlik arz etmemekte olduğu görülmektedir. Gerçekten de, embriyonun oluşumu konusundaki bir anlayış, döllenme ile aynı ana rastladığıdır; başka bir anlayış ise hamileliğin başlangıcı olan döllenme ve vücuda tutunma sonrasında meydana geldiği şeklindedir. Bu nedenle, ruhun maddi biçim ile ilişkisinin ne zaman meydana geldiğini bilmek mümkün olmayabilir ve bu tür sorular insan düşüncesiyle ve araştırmasıyla cevaplandırılmayabilir, çünkü bunlar ruhani dünyanın ve ruhun kendi doğasının sırlarıyla ilişkilidir.”³

1. İnsan ruhu ne zaman varlık alanına çıkar? _____
_____
2. “Embriyonun oluşumu” terimi kesin bir biyolojik anı tanımlar mı? _____

BÖLÜM 3

Ruh ile beden arasındaki ilişki maddesel değildir; ruh bedene girmez ya da bedeni terk etmez ve fiziksel bir yer de kaplamaz. Ruhun beden ile ilişkisi, ışığın onu yansıtan ayna ile

ilişkinde benzer. Aynada görünen ışık, aynanın içinde değildir. Benzer şekilde, ruh da bedeninde değildir. Hz. Abdülbaha'nın açıkladığı gibi,

“Rasyonel ruh, veya insan ruhu, bedene girişi nedeniyle mevcut değildir, yani bedene girmiş değildir, çünkü doğal olarak içinde var olma ve giriş, cisim ile ilgili özelliklerdir ve rasyonel ruh bunlardan arınmıştır. Ruh aslında bu bedene hiç girmedi ki sonradan çıkıp bir yere muhtaç olsun. Gerçekte, ruh bedene, lamba ile ayna arasındaki gibi bir ilişki ile bağlıdır. Ayna temiz ve mükemmel olunca, lambanın ışığı onda yansır; ayna tozlu veya kırık olur ise, ışık görünmez olur.”⁴

1. Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları doldurunuz.
  - a. Rasyonel ruh, veya _____, bedene girişi nedeniyle mevcut değildir, yani _____ değildir.
  - b. _____, veya insan ruhu, bedene girmiş değildir, çünkü doğal olarak içinde var olma ve giriş, _____ ve rasyonel ruh _____.
  - c. Ruh aslında _____ ki sonradan çıkıp _____ olsun.
  - d. Ruhun beden ile ilişkisi _____ ilişkisine benzer.
  - e. Ayna temiz ve mükemmel olunca, _____ onda yansır.
  - f. Ayna tozlu veya kırık olur ise, _____.

2. Şu ana kadar incelediklerimize dayanarak, aşağıdakilerin doğru olup olmadıklarına karar veriniz:

- _____ Ruh fiziksel dünyaya ait değildir.
- _____ Ruh bedeninde içindedir.
- _____ Beden ruhun sahibidir.
- _____ Ruh ölümsüzdür.
- _____ Bir bireyin varoluşunun başlangıcı, ruhun embriyo ile ilişkisinin başladığı andır.
- _____ Yaşam, birey bu dünyaya doğduğu zaman başlar.
- _____ Bireyin maddi varlığı ölümden sonra da devam eder.
- _____ Hayat, her gün başımıza gelen şeylerden ibarettir.

3. Işık ve ayna imgesini kullanarak beden ile ruh arasındaki ilişkiyi tanımlayınız: _____
_____
_____

BÖLÜM 4

Birlikte insanı oluşturan beden ile ruh arasında çok özel bir ilişki vardır. Bu ilişki sadece fani bir yaşam süresince devam eder. İkisi arasındaki bağ kaybolduğunda, her biri kendi kaynağına geri döner -beden toprak dünyasına ve ruh da ilerlemeye devam ettiği Allah'ın ruhani dünyalarına. Hz. Abdülbaha şöyle buyurmaktadır:

“İnsan ruhunun başlangıcı var ise de sonu yoktur. İnsan ruhu, sonu gelmeyen bir sona kadar bakidir.”⁵

Bir konuşmasında ise şu açıklamayı yapmaktadır:

“Ruhun bedene ihtiyacı yoktur; ancak beden ruha muhtaçtır ve o olmadan yaşayamaz. Manevi nefis bir beden olmaksızın yaşayabilir ama onsuz, beden ölür.”⁶

Ve Emrin Velisi şöyle açıklamaktadır:

“İnsan ruhu ile ilgili olarak: Bahai Öğretilerine göre insan ruhu embriyonun oluşmasıyla ortaya çıkar ve bedenden ayrıldıktan sonra gelişimine devam ederek sayısız varoluş aşamalarından geçer. Dolayısıyla ilerlemesi sonsuzdur.”⁷

1. Yukarıdaki alıntıları aklınızda tutarak aşağıdaki soruları cevaplandırınız:
  - a. Bedenin bir ruha ihtiyacı var mıdır? _____
  - b. Ruhun bedene ihtiyacı var mıdır? _____
  - c. Öldüğümüzde beden ile ruh arasındaki bağa ne olur? _____
  - d. Ölümden sonra ruha ne olur? _____
_____
  - e. Ruhun ilerlemesi ne kadar sürer? _____
_____
  - f. Hayat ne zaman sona erer? _____
_____
2. Aşağıdakilerden hangilerinin bu bölümlerde incelediklerimizle uyumlu olduklarına karar veriniz:
_____ Ölüm bir cezadır.
_____ Beden ile ruh arasındaki bağ sadece fani bir yaşam süresince devam eder.

- _____ Beden ebediyen gelişebilir.
- _____ Ruh sonsuza kadar ilerlemeye devam edecektir.
- _____ Ölüm hayatın sonudur.
- _____ Bedenlerimizin tekrar dirileceği bir mahşer günü olacaktır.
- _____ Ölümle birlikte ruh, önceden sahip olduğuna kıyasla daha fazla özgürlüğe sahip olacaktır.
- _____ Hayat ölümle sona erer.
- _____ Ölümden korkmalıyız.
- _____ Yiyecek, giyecek, dinlenme ve eğlence ruh için gereklidir.
- _____ Beden enerjisini tükettikçe ruh yorulur.
- _____ Ruh, beden hastalığından ya da güçsüzlüğünden etkilenmez.
- _____ İnsanın ölümden sonra da fiziksel ihtiyaçları olacaktır.

BÖLÜM 5

Ruhun fiziksel bir yer kaplamadığını ve maddesel varlıklar gibi doğa kanunlarına göre hareket etmediğini görmüş olduk. Ruh, beden aracılığıyla dünyada etkisini gösterir, ancak bu, ruhun gücünü onunla gösterdiği tek vasıta değildir. Hz. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Gerçek söylüyorum: insan ruhu giriş çıkıştan münezzehtir. Sakin olmakla beraber yükselme hâindedir, hareket hâlinde olmakla beraber sakindir.”⁸

Hiz. Abdülbaha bizlere şunu öğretmektedir:

“Bil ki, insan ruhunun etkisi ve anlaması iki türdür; yani iki işleyiş ve anlama şekline sahiptir. Birincisi, bedensel araçlar ve organların aracılığıdır. Yani göz ile görür, kulak ile işitir, dil ile konuşur . . .

“Ruhun diğer türlü etkisi ve hareketi ise, bu bedensel araçlar ve organlar olmadandır.”⁹

1. Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları doldurunuz:
  - a. İnsan ruhu _____ münezzehtir.
  - b. İnsan ruhu _____ olmakla beraber _____ .
  - c. İnsan ruhu _____ olmakla beraber _____ .
2. Ruhun bu dünyada algılamasının ve etki yaratmasının iki türlü yolunu açıklayınız: _____
_____

3. Ruhun bedensel araçlar olmadan etkisi ve hareketi ile ilgili örnekler verebilir misiniz?

BÖLÜM 6

Şimdi de, önceki bölümlerdeki görüşlerin ışığında Hz. Bahauallah'ın Yazılarından aşağıdaki pasajı okuyunuz:

“Bil ki: insan ruhu bedenî ve fikrî arızalardan münezzehtir. Hastanın zaaf alametleri göstermesi ruhu ile bedeni arasına giren birtakım engellerden ileri gelir; çünkü, ruh bedene gelen hastalıklardan müteessir olmaz. Lambanın ışığını göz önüne getir. Hariçten bir nesne onun verdiği aydınlığa engel olabilirse de ışık kendisi aynı kuvvet ve şiddetle parlamaya devam eder. Bunun gibi de, insan vücuduna arız olan her hastalık, ruhu kendi zatî kuvvet ve kudretini göstermekten alıkoyan bir engeldir. Fakat ruh, bedenden ayrılınca, bu dünyada hiçbir kuvvete kıyas kabul etmeyen bir üstünlük ve nüfuz gösterir. Her temiz ve nezih ruh büyük bir kudret kazanarak tarif edilmez bir saadete nail olur.”¹⁰

1. Ruhun bedensel ve zihinsel zayıflıklardan nasıl etkilenmediğini ve bedenden ayrıldıktan sonra nelerin açığa çıkacağını kendi sözlerinizle anlatınız.

---

2. Fiziksel bedenimizin ölümünden sonra bireyselliğimizi sürdürecektir mi? _____

BÖLÜM 7

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Ve şimdi insan ruhu ve onun öldükten sonra bekası ile ilgili soruna gelince. Şunu gerçekten bil ki ruh bedenden ayrıldıktan sonra, asırların ve devirlerin geçişinin veya bu dünyanın olaylarının ve onda olup bitenlerin değiştiremeyeceği bir şekil ve durumda Allah’ın huzuruna erişene dek ilerlemeye devam edecektir. Allah’ın Melekûtu, saltanatı, egemenliği ve iktidarı süresince o da baki olacaktır. Ondan Allah’ın işaretleri ve O’nun sıfatları görünecek ve O’nun inayet ve lütufları zuhura gelecektir.”¹¹

1. Fiziksel ölümden sonra ruh ilerlemesine ne kadar süreyle devam edecektir? _____
_____
2. Ruh, Tanrı’nın huzuruna doğru ebedi yolculuğuna ne şekil ve durumda devam edecektir? _____
_____
_____
3. Ruhun o şekil ve durumda iken göstereceği sıfatların ve işaretlerin bazıları nelerdir?
_____
_____
4. Şu ana kadar incelediklerimize dayanarak, aşağıdakilerin doğru olup olmadıklarına karar veriniz:

_____ Allah’ın Melekûtu sonsuza kadar sürecektir.
_____ Ruhun Allah’ın sıfatlarını gösterme kapasitesi vardır.
_____ Bu dünyadan ayrılanlar için okuduğumuz dualar ruhlarının ilerlemesini etkilemez.
_____ Ruhun varlığı hiçbir zaman son bulmaz.

BÖLÜM 8

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Bil ki her işitir kulak, nezih olmak şartıyla, her zaman ve her yönden şu kutlu sözü söyleyenin sesini duyar: ‘Biz gerçekten Tanrı’danız ve Tanrı’ya döneceğiz.’ İnsanın maddi ölümündeki ve dönüşündeki sırlar açığa vurulmamıştır ve hâlâ da bir muammadır. . . .

“Ölüm her mütevekkil mümine hayatın kendisi demek olan kadehi sunar. Ölüm neşe verir, sevinç getirir, ebedi hayat ihsan eder.

“Bu dünyadaki insan hayatının meyvesini, yani şanı yüce Hakkın irfanını tatmış olanların uhrevi hayatını tasvirten aciziz. Onu ancak âlemlerin Rabbi olan Allah bilir.”¹²

“Ey Âmâ Oğlu! Ölümlü senin için bir müjde kıldım. Niçin ondan mahzun oluyorsun? Işığı seni aydınlatmak için vücuda getirdim. Niçin ondan perdeleniyorsun?”¹³

1. Aşağıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- _____ İnsan ruhu Allah’tan gelir ve O’na geri dönecektir.
- _____ Ölümden sonraki yaşam ile ilgili tüm bilgileri Allah bilir.
- _____ Emin olan inanan için, ölüm hayat demektir.
- _____ Ölüm sevinç getirir.
- _____ Ölümün sırları herkes tarafından bilinir.
- _____ Hayatın armağanlarına değer vermeli ancak ölümden korkmamalıyız, çünkü ölüm müjdedir.
- _____ Ölümden sonraki yaşam konusunda bilgi sahibi olmamız önemli değildir.

2. Şimdi de bu bölümlerde incelediklerimizi akılda tutarak yaşam, ölüm, beden ve ruh hakkında kısa bir paragraf yazınız.

BÖLÜM 9

Hız. Abdülbaha şöyle buyurmaktadır:

“İnsan, yaşamının başlangıcında rahim âleminde idi. Orada bu dünyaya ilerleme kapasitesini ve liyakatini geliştirdi. Bu dünya için gerekli olan güçleri o âlemde edindi. Bu dünyada gözlere ihtiyacı vardı; onları rahim âleminde elde etti. Bu dünyada kulaklara ihtiyacı vardı; onları orada elde etti. Bu dünyada gerekli olan tüm güçleri rahim âleminde edindi. Orada bu dünya için hazırlandı ve bu dünyaya geldiğinde, gerekli olan bütün güçlere sahip olduğunu ve bu yaşam için gerekli olan tüm uzuv ve organları o âlemde edinmiş olduğunu gördü. O hâlde bu dünyada da öteki dünyaya hazırlanmalıdır. Melekût âleminde ihtiyacı olan şeyleri burada elde etmeli ve hazırlamalıdır. Nasıl ki rahim âleminde bu dünyada ihtiyacı olan güçleri edinmişse, aynı şekilde Melekût âleminde ihtiyacı olacak şeyleri, yani tüm ilahi güçleri, bu dünyada elde etmelidir.”¹⁴

1. Aşağıdakilerin doğru olup olmadıklarına karar veriniz:

- _____ Bu dünya için gerekli olan bütün güçler rahim âleminde elde edilir.
- _____ Kişinin kendini bir sonraki dünyadaki yaşam için hazırlamasına gerek yoktur.
- _____ Melekût âleminde ihtiyacımız olan şeyler orada kazanılmalıdır.
- _____ Bu yaşamın amacı, bir sonraki dünyadaki yaşam için gerekli olan güçleri elde etmektir.
- _____ Gerçek yaşam, kişi ölüp ilahi Melekûta gittiğinde başlar.
- _____ Gerçek yaşam bu dünyada başlar ve fiziksel ölümden sonra devam eder.

2. İnsanın rahim âleminde edindiği kapasitelerin bazıları nelerdir? _____

_____

3. Ölümden sonraki yaşam için burada edinilmesi gereken bağışların bazıları nelerdir?

_____

_____

BÖLÜM 10

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Bu Günde her insanın ödevi Allah’ın deniz gibi coşan fazıl ve inayetlerinden kendine mukadder payı almaktır. Bir kimse kendi kabının büyüklüğüne, küçüklüğüne bakmasın. Kiminin payı bir avuç dolusu, kiminin bir bardak dolusu, kimininki bir desti dolusu olabilir.”¹⁵

1. Yukarıdaki alıntının ışığında, aşağıdaki soruları cevaplandırınız:

- a. Bu Günde her insanın ödevi nedir? _____
_____
- b. Allah'tan aldığımız bazı inayetler nelerdir? _____
_____
- c. “Kap” kelimesi yukarıdaki alıntıda neyi ima eder? _____
_____
- d. Donatılmış olduğumuz kapasitenin “büyüklüğüne ya da küçüklüğüne” neden bakmamalıyız? _____
_____
- e. Allah'ın fazıl ve inayetlerinden payımıza düşeni almamıza engel olan bazı şeyler nelerdir? _____
_____

2. Aşağıdakilerden hangileri doğrudur?

- _____ Kapasitemizin “büyüklüğü ya da küçüklüğü” ne kadar akıllı olduğumuzu kastetmektedir.
- _____ Tanrı'ya hizmet etmek için, zayıflıklarımızı unutup tamamen O'na güvenmeliyiz.
- _____ Allah'ın bizlere ihsan ettiği kapasiteleri bu dünyada geliştirmesek, sonraki dünyaya gittiğimizde ruhlarımız zayıf olacaktır.

BÖLÜM 11

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Bana insan ruhunun tabiatını sormuşsun. Bil ki, gerçekliğine en âlim olanların akıl erdiremediği ve sırrını en keskin zihinlerin bile çözmekten aciz kaldığı insan ruhu, Tanrı'nın bir işareti ve ilahi bir cevherdir. Bütün yaratıklar içerisinde Yaratıcısının üstünlüğünü ilk ilan eden, O'nun izzetini ilk tanıyan, O'nun gerçekliğine ilk sarılan ve O'nun önünde ilk secdeye varan odur.”¹⁶

1. Aşağıdaki cümlelerde yer alan boşlukları doldurunuz:

- a. Ruh Tanrı'nın bir _____ .
- b. Ruh _____ en âlim olanların akıl erdiremediği ve _____ en keskin zihinlerin bile _____ aciz kaldığı _____ bir _____ .
- c. Ruh _____ ilan edendir.
- d. Ruh, Tanrı'nın izzetini ilk _____ .
- e. Ruh, Tanrı'nın gerçekliğine ilk _____ .
- f. Ruh, Tanrı'nın önünde ilk _____ .

2. Aşağıdakilerden hangileri doğrudur?

- _____ “Çözmek”, düşünerek bulmak anlamına gelir.
- _____ Bütün yaratıklar arasında Allah'ı ilk tanıyan insan beynidir.
- _____ “Keskin”, zeki anlamına gelir.
- _____ Âlim bir kimse ruhun sırrını anlar.
- _____ Sadece büyük filozoflar Tanrı'nın mükemmelliğini ilan edebilir.
- _____ Ruh konusunu düşünmeye gerek yoktur çünkü onu hiçbir zaman anlayamayacağız.

BÖLÜM 12

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Siz, kanatlarınızın var kuvvetiyle ve büyük bir güven ve sevinç içerisinde havalarda süzülüp uçarken, acıkan karnınızı doyurmak için aşağılardaki su ve toprağa inen ve orada arzu ve emel tuzağına düşüp kendinde tekrar havalara yücelmek takatini bulamayan bir kuşa benzersiniz. Çamurlu kanatlarınızın üzerine basan ağırlığı silkip atmak gücünü bulamayan bu kuş, bu gök sakini, şimdi toprakta mesken itihazına mecburdur. İmdi, ey kullarım, İlahi irfanın semalarında uçmak isterseniz, kanatlarınızı nefis ve heva çamuruyla kirletmeyiniz; onları haset ve kin lekeleriyle lekelemeyiniz.”¹⁷

1. Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

- a. Hız. Bahauallah'ın bu alıntıda ima ettiği kuş _____ .
- b. Bu kuş _____ sakini dir.
- c. Kanatları çamurlanırsa, evini _____ aramaya mecbur olur.

2. Şimdi de aşağıdaki soruları cevaplandırınız:
- a. Ruhun “kanatları” nasıl “çamurlanır”? _____
_____
_____
- b. Ruhun kanatları üzerine basan “aşağılardaki su ve toprak” gibi ağırlıkların bazıları nelerdir? _____
_____
_____
- c. İlahi irfan semalarında süzülmemize engel olan şeylerden bazıları nelerdir? _____
_____
_____
- d. Bir ruh kendi semavi meskenini bu dünyanın toprağına neden değışir? _____
_____
_____

3. Aşağıdaki ifadelerin doğru olup olmadıklarına karar veriniz:

- _____ Dünyaya olan bağılıklar ruhani gelişimimizi engeller.
- _____ Kaprislerimiz ve boş arzularımız bizleri ilahi irfan semalarında uçmaktan alıkoyar.
- _____ Kıskançlık ve nefret insanın doğal özellikleridir ve ruha yük olmaz.
- _____ Kendimizi bu dünyanın bağılıklarından sıyrarak, uçsuz bucaksız semalarda süzülmemize engel oluşturan yüklerden kurtulabiliriz.
- _____ Ruhun meskeni bu dünyadadır.

BÖLÜM 13

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Dünyayı, dünyada yaşayan ve kımlıdan her şeyi yarattıktan sonra Kendi hür iradesiyle insanoğıluna Kendini tanıyıp sevmek kabiliyet ve imtiyazını ihsan buyurmuştur. Bu kabiliyet bütün yaratılışın sebep ve saiki sayılmalıdır. . . . Kendi isimlerinden birinin ışığını her yaratığın özü üzerine dökmüş, onu Kendi sıfatlarından birinin tecelligâhı yapmıştır. İnsan özü üzerine ise Kendi isim ve sıfatlarının bütün ışığını merkezleştirerek onu Zatının bir aynası kılmıştır. Bütün yaratıklar arasından bu büyük şerefe ve bu zeval bulmaz inayete mazhar olarak ancak insanoğılu seçilmiştir.”¹⁸

1. Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- a. Allah, insanoğluna _____ kabiliyet ve imtiyazını
ihsan buyurmuştur.
- b. _____ ışığını _____ yaratığın özü üzerine
dökmüş, onu _____ tecelligâhı yapmıştır.
- c. İnsan özü üzerine ise _____ bütün ışığını
merkezlendirerek onu _____ bir aynası kılmıştır.

2. Şimdi de aşağıdaki soruları cevaplandırınız:

- a. Allah'ın sıfatlarından bazılarını söyleyebilir misiniz? _____
_____
_____
- b. İnsan ruhunun yansıtabileceği Allah'ın sıfatlarından bazıları nelerdir? _____
_____
_____
- c. Bu sıfatlar nasıl gösterilebilir? _____
_____
_____
- d. İnsanoğlu hangi özel lütuf için seçilmiştir? _____
_____
_____

3. Aşağıdakilerden hangileri doğrudur?

- _____ İnsanoğlu diğer yaratıklardan farklı değildir.
- _____ Tanrı'yı tanıyıp sevme kapasitesi, bütün yaratılışın altında yatan harekete
geçirici dürtü ve birincil amaçtır.
- _____ Her bir yaratığın gerçekliği, Tanrı'nın sıfatlarından birisinin alıcısıdır.
- _____ İnsan ruhu Tanrı'nın bütün sıfatlarını yansıtabilir.

BÖLÜM 14

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Ancak İlahi fazıl Güneşinin ve semavi hidayet Kaynağının insanın gerçekliğine bahsettiği bu enerjiler, alevin mum içerisinde saklı ve ışığın ışınlarının lambada potansiyel olarak mevcut olması gibi, onun içerisinde gizlidir. Ayna üzerindeki toz güneş ışığını gizlediği gibi, bu enerjilerin parlaklığı da dünyevi arzular

nedeniyle karanlıkta kalabilir. Mum veya lamba kendi öz çabalarıyla yanamaz, ayna da kendi kendini tozlardan arıtamaz. Ateş yakılmadığı sürece lambanın asla yanmayacağı ve toz, aynanın yüzeyinden yok edilmediği sürece güneşin görüntüsünü temsil edemeyeceği veya onun ışığını ve ihtişamını yansıtamayacağı açık ve aşikârdır.”¹⁹

1. “Gizli” sözcüğü ne anlama gelir? _____
_____
2. İnsan ruhunda gizli olan güçlerin bazıları nelerdir? _____
_____
3. Bir lamba ne tür bir potansiyele sahiptir? _____
4. Bir ayna ne tür bir potansiyele sahiptir? _____
5. Bir lambanın ışık verebilmesi için onu ne yapmanız gerekir? _____
_____
6. Bir aynanın ışığı yansıtabilmesi için onu ne yapmanız gerekir? _____
_____
7. Lamba ve ayna, potansiyellerini kendi başlarına gösterebilir mi? _____
8. Bu iki örneği insan ruhunun durumuyla nasıl ilişkilendirebiliriz? _____
_____
_____
9. İnsan ruhunun potansiyelini göstermesini kim sağlayabilir? _____
_____

BÖLÜM 15

Hz. Bahau'llah şöyle buyurmaktadır:

“Kıdem Sultanı'na dair bilginin kapısı her zaman kapalı olmuştur ve sonsuza kadar insanların yüzüne kapalı kalmaya devam edecektir. Hiçbir idrak O'nun mukaddes alanına erişemez. Fakat fazlının bir belirtisi ve inayetin bir kanıtı olarak insanoğluna ilahi birliğin Sembollerini, hidayet Güneşlerini zuhur ettirmiş ve bu mukaddes Varlıklara dair bilginin Kendi Zatı'na dair bilgi ile aynı

olmasını takdir etmiştir. Her kim Onları tanırrsa Tanrı'yı tanımış olur. Her kim Onların çağrısına kulak verirse, Tanrı'nın Sesine kulak vermiş olur. Her kim Onların Zuhurunun doğruluğuna tanıklık ederse, Tanrı'nın hakikatine tanıklık etmiş olur. Her kim Onlara arka çevirirse Tanrı'ya arka çevirmiş sayılır. Her kim Onları inkâr ederse, Tanrı'yı inkâr etmiş demektir. Onların her biri, bu dünyayı yukarı âlemlere bağlayan Allah'ın Yolu ve yer ile gök padişahlıklarındaki herkes için O'nun Hakikatinin Terazileridir. Onlar insanlar arasında Tanrı'nın Mazharları, O'nun Hakikatinin delilleri ve O'nun ihtişamının işaretleridirler.”²⁰

1. Yukarıdaki alıntıyı aklınızda tutarak aşağıdaki soruları cevaplandırınız:
  - a. Allah'ı doğrudan bilmemiz mümkün müdür? _____
  - b. O hâlde, Allah'ı nasıl tanıyabiliriz? _____
_____
  - c. Hidayet Güneşlerinden bazılarının ismini sayabilir misiniz? _____
_____
  - d. Tanrı Mazharlarını dinleyenler Kimin Sesine kulak vermiş olurlar? _____
_____
  - e. Tanrı Mazharlarının çağrısını göz ardı ettiğimizde Kime arka çevirmiş oluyoruz? _____
_____
2. Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız:
  - a. Kıdem Sultanı'na dair bilginin kapısı her zaman _____ olmuştur ve sonsuza kadar _____ kalmaya devam edecektir.
  - b. Hiçbir idrak _____ erişemez.
  - c. Allah, Mazharlarını _____ bir belirtisi ve _____ bir kanıtı olarak göndermiştir.
  - d. Tanrı Mazharlarına dair bilgi _____ ile aynıdır.
  - e. Her kim Onları tanırssa _____ .
  - f. Her kim Onların çağrısına kulak verirse _____ .
  - g. Onların her biri _____ Allah'ın Yolu ve _____ .

3. Aşağıdakilerden hangileri doğrudur?

- _____ Sadece kendi çabalarımızla ruhani yönden gelişebiliriz.
- _____ Allah bize bir zihin vermiştir ve bu, gelişimimiz için yeterlidir.
- _____ Tanrı Mazharını tanıyarak ruhani yönden geliştireceğiz ve daha fazla çaba harcamak zorunda kalmayacağız.
- _____ Tanrı Mazharını tanıyarak ve Onun öğretileri doğrultusunda yaşamaya çaba göstererek ruhani yönden geliştirebiliriz.
- _____ Allah'ı aracısız olarak tanıyabiliriz.
- _____ İnsanoğlu tıpkı Tanrı gibi olabilir.
- _____ Allah, insan idrakinin ötesinde bir yüceliktedir.
- _____ Bir Tanrı Mazharının Sözlerini dinlediğimizde, Allah'ın Sesini dinliyoruzdur.

BÖLÜM 16

Hız. Bahau'llah şöyle açıklamaktadır:

“Tanrı Peygamber ve Elçileri, insanlığı dosdoğru Hakikat Yoluna kılavuzlama yegâne amacı için gönderilmişlerdir. Onların zuhurlarının temel amacı, tüm insanları eğitmektir ki, ölüm saatinde, tam bir arınmışlık ve kutsiyet ve mutlak bir kesilmişlik içerisinde Hak Tealâ'nın Arşına yükselebilirler.”²¹

Başka bir pasajda ise şöyle buyurmaktadır:

“İnsan en büyük Tılsımdır. Ne var ki uygun bir eğitimden yoksunluk, onu özünde var olandan mahrum bırakmıştır. İnsan, Tanrı'nın ağzından çıkan bir kelime ile varlık alanına çağrılmış, başka bir kelime ile eğitiminin Kaynağını tanıma yoluna kılavuzlanmış ve diğer bir kelime ile de makam ve kaderi güvence altına alınmıştır. Ulu Varlık buyuruyor: İnsana kıymetli mücevherlerle dolu bir maden gözüyle bakınız. Onun hazinelerini ortaya çıkaracak ve insanlığı bundan faydalandırarak olan şey yalnız ve yalnızca eğitimidir. İnsanoğlu Tanrı'nın mübarek İrade semasından inen Mukaddes Kitapların içeriği üzerinde derinliğine düşünürse, ‘Padişahlık Tanrı'nın olacaktır’ mührü her bir kalbe basılsın ve İlahi lütuf, kerem ve inayet ışığı bütün insanlığı kuşatsın diye bütün insanlara tek bir şahıs gözüyle bakılmasının amaçlandığını kolayca görür.”²²

1. Tanrı Peygamber ve Elçileri, hangi amaç için gönderilmişlerdir? _____
- _____
- _____
2. Onların zuhurlarının temel amacı nedir? _____
- _____

- _____
- _____
3. “Tılsım” sözcüğü ne anlama gelir? _____
- _____
4. Uygun bir eğitimden yoksunluğun sonucu nedir? _____
- _____
5. Uygun bir eğitim nelere yol açabilir? _____
- _____
6. Eğitimimizin Kaynağı nedir? _____
7. Kaderimiz nedir? _____
- _____
8. Eğitimin ortaya çıkardığı mücevherlerin bazıları nelerdir? _____
- _____
9. Kutsal Yazılar üzerinde tefekkür ettiğimizde nelerin kolaylıkla farkına varırız? _____
- _____
- _____
- _____

BÖLÜM 17

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Bana ruhun bedenden ayrıldıktan sonraki hâlini de sormuştun. İyi bil ki, bir insanın ruhu Tanrı’nın yollarında yürümüş ise muhakkak surette tekrar dönüp Sevgilinin celâline kavuşur. Hakka yemin olsun! Böyle bir ruh dile ve kaleme gelmez bir makama erer. Allah’ın Emrine sadık kalıp O’nun Yolunda sebat ve istikamet göstermiş olan ruh, bu ölümlü dünyadan ayrıldıktan sonra öyle bir kudret kazanır ki, Kadiri Mutlak’ın yaratmış olduğu bütün âlemler ondan istifade edebilir.”²³

1. Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız:

- a. Bir ruh Tanrı'nın yollarında yürümüş ise muhakkak surette _____
_____ .
- b. Böyle bir ruh _____ bir makama erer.
- c. _____ kalıp _____
sebat ve istikamet _____ ruh, _____
_____ sonra öyle bir _____ kazanır ki,
_____ bütün âlemler
ondan _____ .

BÖLÜM 18

Hz. Bahau'llah şöyle buyurmaktadır:

“Ne mutlu o ruha ki insanların zan ve şüphelerinden arınmış olarak bedenden ayrılır. Böyle bir ruh, Rabbin iradesine göre yaşayıp hareket eder ve en yüce Cennete girer. Cennet Kızları ve semavi köşklerin sakinleri onun çevresinde döner; Tanrı Peygamberleri ve seçkinleri onunla arkadaş olmak isterler. O ruh onlarla özgürce konuşarak âlemlerin Rabbi olan Allah'ın yolunda başına gelenleri onlara anlatır.”²⁴

“Günahkârları affedip onlara hakaret nazariyle bakmamalı; çünkü bir kimse akıbetinin ne olacağını bilemez. Ne günahkâr var ki, ölüm sırasında imanın özüne nail olarak ölümsüzlük şarabını içer ve Mele-i Âlâ'ya koşar. Ne mütteki mümin var ki, ruhu bu dünyadan uçup giderken büsbütün başkalaşır ve cehennemin dip bucağına düşer.”²⁵

1. Ruhumuz, bedenden ayrılırken nasıl bir durumda olmalıdır? _____
_____
2. Zan ve şüphelerden bazıları nelerdir? _____
_____
_____
_____
3. Zan ve şüphelerden arınmış bir ruh ölümden sonra nasıl bir durumda yaşayıp ilerleyecektir? _____
_____
_____
_____

4. Böyle bir ruhun arkadaşları kimler olacaktır? _____
_____
5. Böyle bir ruh Tanrı Peygamberleri ve seçkinleriyle konuşabilecek mi? _____
6. Bu dünyadaki yaşamımızın ne zaman ve nasıl sona ereceğini önceden biliyor muyuz?
_____
7. Bizim için takdir edilen ebedi hayata ulaşmak için şimdi ne yapabiliriz? _____
_____
_____

BÖLÜM 19

Hız. Abdülbaha şöyle açıklamaktadır:

“İnsan ruhu bu maddesel kalıbı terk ettikten sonra ebediyen yaşayacağına göre, var olan her şeyde olduğu gibi, o da şüphesiz ilerleme kabiliyetine sahiptir. Bunun içindir ki ölmüş olan bir insanın ruhunun ilerlemesi, affedilmesi veya ilahi bağışların, nimetlerin ve feyzin alıcısı olması için dua edilmesi caizdir; çünkü varlık ilerleme kabiliyetine sahiptir. İşte bundan dolayıdır ki Hız. Bahauallah’ın dualarında vefat etmişler için af ve bağışlanma talebi vardır. Bundan başka, insanlar bu dünyada Hakka muhtaç oldukları gibi öbür dünyada da muhtaçtırlar. Yaratılmış olanlar daima muhtaçtır, Hak ise tamamıyla onlardan bağımsızdır. Bu, ister bu âlemde olsun ister öbür âlemde olsun böyledir.”²⁶

Vefat etmişlerin ruhları için neden dua etmeliyiz?

BÖLÜM 20

Hız. Abdülbaha şöyle yazmaktadır:

“İnsan ruhu bu fani toprak yığınından Tanrı dünyasına uçunca, örtüler kalkıp gerçekler aşikâr olacak, tüm bilinmez şeyler açıklığa kavuşacak ve gizli hakikatler anlaşılacaktır.

“İnsanın rahim âleminde kulağı sağır, gözü kör, dili suskun ve tüm duylardan yoksun oluşuna bir bak. Fakat insan o karanlıklar âleminde bu aydınlıklar dünyasına geçince gözü görür, kulağı işitir ve dili konuşur oldu. Bunun gibi de insan, bu fani âlemden Tanrısal Âleme göç edince ruhani olarak doğacak, anlayış gözü açılacak, ruhun kulağı işitir ve bütün bilinmez gerçekler belli ve aşikâr olacaktır.”²⁷

1. Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

a. İnsan ruhu bu dünyadan ayrıldığında,

- örtüler _____ ,
- gerçekler _____ ,
- tüm bilinmez şeyler _____ ,
- ve gizli hakikatler _____ .

b. _____ âleminde, kulağımız _____ , gözümüz _____ , dilimiz _____ idi.

c. Bu dünyaya doğunca, gözümüz _____ , kulağımız _____ ve dilimiz _____ oldu.

d. Bunun gibi de, Tanrısal Âleme göç edince, _____ doğacağız.

e. _____ gözü _____ , _____ kulağı _____ ve bütün bilinmez _____ ve _____ olacaktır.

2. Aşağıdaki ifadelerin doğru olup olmadıklarına karar veriniz:

_____ Rahim âlemindeyken, bu dünyayı biliriz.

_____ Ölümden sonraki durumumuz, bu dünyada bizden saklı olan bir gerçektir.

_____ Ölümden sonra önümüze yepyeni ufuklar açılacaktır.

_____ Öldüğümüzde, yeniden doğmak için bu dünyaya geri döneriz.

BÖLÜM 21

Hız. Bahauallah şöyle buyurmaktadır:

“Şimdi de insan ruhlarının bedenden ayrıldıktan sonra birbirlerini tanımaya devam edip etmeyecekleri hakkındaki soruna gelelim. Bil ki: Kızıl Gemiye girip yerleşen Baha ehlinin ruhları birbirleriyle candan arkadaş olacak ve samimiyetle sohbet edeceklerdir; yaşayışlarında, özleyişlerinde, amaç ve çabalarında tek bir ruhmuş gibi yakın birlik içinde olacaklardır. Onlar cidden haberdar, keskin görüşlü ve anlayışla donatılmış olanlardır. Bilici ve Hikmetlinin katından takdir buyrulan budur.

“Tanrı Gemisinde yer almış olan Baha ehlinin hepsi birbirlerinin hâl ve durumundan tamamıyla haberdirlirler, birbirlerine samimiyet ve dostluk bağlarıyla bağlıdırlar. Fakat bu hâl onların iman ve davranışlarına bağlıdır. Aynı derece ve makama sahip olanlar birbirlerinin kapasite, karakter, kabiliyet ve meziyetlerini iyi bilirler. Aşağı dereceden olanlar ise yukarı dereceden olanların makamlarını yeterince anlayamadıkları gibi meziyetlerini de hakkıyla takdir edemezler. Her biri Rabbinden kendi hissesini alır. Ne mutlu Âlemlerin Sultanı olan Güçlü, Yarlıgayıcı ve Acıyıcı Tanrı’ya ruhu uçup dönünceye kadar O’na yönelmiş ve O’nun sevgisinde sebat göstermiş olanlara.”²⁸

1. Bu dünyada tanıdığımız insanları öbür dünyada tanıyacak mıyız? _____
2. Öbür dünyada ruhlar arasındaki ilişki ne kadar yakın olacaktır? _____
_____
3. Öbür dünyada ruhlar arasındaki farklar ve ayrımlar neye bağlı olacaktır?
_____
_____
4. Allah’ın rahmetinden mahrum kalacak olanlar olacak mı? _____

BÖLÜM 22

Hız. Bahauallah bizlere şöyle öğüt vermektedir:

“Ey kullarım! Bu günlerde ve bu zeminî sahada Tanrı tarafından arzularınıza muhalif şeyler takdir ve izhar buyrulduysa, bundan ötürü kederlenmeyiniz; sizin için ebedi bir meserret ve semavi bir saadet hazırlanmıştır. Gözlerinize nice kutlu ve nurlu âlemler açılacaktır. Hem bu hem öbür dünyada o âlemlerin nimetleri, sevinçleri ve inayetleri sizin içindir. O âlemlerden her birine ve hepsine muhakkak ki kavuşacaksınız.”²⁹

1. Aşağıdakilerden hangilerinin doğru olduklarına karar veriniz:

- _____ Olaylar istediğimiz gibi gitmediğinde kederlenmeliyiz.
- _____ İyi veya kötü, her şey Tanrı tarafından takdir edilmiştir.
- _____ Hepimizi çok sevinçli günler beklemektedir.
- _____ Nice kutlu ve nurlu âlemler göreceğimizden eminiz.
- _____ Hem bu hayatta hem de bundan sonrakinde, kutlu ve nurlu âlemlerin nimetlerinden payımıza düşeni almak kaderimizdir.

2. Arzularımıza ters düşen şeyler olduğunda neden kederlenmemeliyiz? _____

_____

_____

_____

3. Hz. Bahauallah bu pasajda bize neyin sözünü vermektedir? _____

_____

_____

_____

BÖLÜM 23

Bu ünite de insan yaşamının anlamı üzerinde tefekkür ettiniz. Ruhun doğası, bu dünyadaki yaşamın amacı, ruhani nitelikler geliştirmenin zorunluluğu ve nurlu ve neşe ile dolu ebedi bir hayata dair bize verilen vaat konusunda çok şey öğrendiniz. Kitabın ikinci ünitesinde, çift yönlü bir amaçtan bahsettik -kendi ruhani ve zihinsel gelişimimizi sürdürmek ve geniş toplumun dönüşümüne katkıda bulunmak. Burası, bu kavrama tekrar dönmek ve ruhun ilerleyişi ile ilgili olarak kazanmış olduğunuz içgörüler ışığında bu amacın her iki yönüyle de meşgul olmanın önemi konusunu düşünmek için bir fırsattır. Yansımalarınız için, grubunuzda aşağıdaki temalar üzerinde yapacağınız bir fikir alışverişi yararlı olabilir.

1. *Ruhani nitelikler geliştirmek*
2. *Tanrı yasalarına itaat etmek*
3. *İnsan ırkının refahına katkıda bulunmak*
4. *Hizmet yolunda ilerlemek*

KAYNAKLAR

1. Hz. Abdülbaha, 10 Kasım 1911 tarihinde yapılmış olan bir konuşmadan, *Paris Konuşmalarından Seçmeler: Hz. Abdülbaha'nın 1911 Yılında Yaptığı Konuşmalar* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım, Dağıtım A.Ş., 2019), sa. 78.
2. Hz. Şevki Efendi adına bir bireye yazılan 1 Nisan 1946 tarihli bir mesajdan, *Lights of Guidance: A Bahá'í Reference File* [Kılavuzluk Işıkları: Bir Bahai Kaynak Dosyası], (Yeni Delhi: Bahá'í Publishing Trust, 1988, 2010 basım), no. 1820, sa. 537'de yayımlanmıştır. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
3. Yüce Adalet Evi adına yazılan 28 Temmuz 2016 tarihli bir mektuptan. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
4. Hz. Abdülbaha, *Bazı Sorulara Cevaplar* (Türkiye Bahaileri Milli Ruhani Mahfili, 1996), no. 66, sa. 196. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
5. a.g.e., sa. 126.
6. 9 Kasım 1911'de yapılan bir konuşmadan, *Paris Konuşmalarından Seçmeler*, no. 27, sa. 74
7. Hz. Şevki Efendi adına yazılan 31 Aralık 1937 tarihli bir mektuptan, *Lights of Guidance* [Kılavuzluk Işıkları], no. 680.
8. *Bahaullah'ın Sesi*, no. 82, par. 8, sa. 83. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
9. *Bazı Sorulara Cevaplar*, no. 61, sa. 187. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
10. *Bahaullah'ın Sesi*, no. 80, par. 2, sa. 80.
11. a.g.e., no. 81, par. 2, sa. 81. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
12. a.g.e., no. 164, sa. 173.
13. Hz. Bahauallah, *Saklı Sözler* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım ve Dağıtım A.Ş., 2015), Arapça no. 32, sa. 12.
14. 6 Temmuz 1912'de yapılan bir konuşmadan. *The Promulgation of Universal Peace: Talks Delivered by Abdu'l Baha during His Visit to the United States and Canada in 1912* (Wilmette: Baha'i Publishing, 2012), sa. 315-316'da yayımlanmıştır. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
15. *Bahaullah'ın Sesi*, no. 5, sa. 8.
16. a.g.e., no. 82, sa. 82. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
17. a.g.e., no. 153, sa. 164.

18. a.g.e., no. 27, sa. 35-36.
19. a.g.e., no. 27, sa. 36. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
20. a.g.e., no. 21, sa. 28. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
21. a.g.e., no. 81, sa. 81. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
22. Hz. Bahauallah, Maksud Levhi, *Saklı Sözler'deki Remizlerin Hazinesi ve Sırların Gül Bahçesi* (İstanbul: Bahai Eserleri Basım Dağıtım A.Ş., 2012), sa. 152-153.
23. a.g.e., no. 82, sa. 83.
24. a.g.e., no. 81, sa. 81. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
25. a.g.e., no. 125, sa. 135.
26. *Bazı Sorulara Cevaplar*, no. 62, sa. 190. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
27. *Hz. Abdülbaha'nın Yazılarından Seçmeler*, no. 149, sa. 77. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
28. *Bahauallah'ın Sesi*, no. 86, par. 1-2, sa. 87. Çeviride onaylı düzenleme yapılmıştır.
29. a.g.e., no. 153, par. 9, sa. 165.